

439

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 5 marca 2009 r.

w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz niektórych preparatów chemicznych²⁾

Na podstawie art. 26 ustawy z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie reguluje:

- 1) sposób oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych;
- 2) szczególny sposób oznakowania niektórych preparatów chemicznych;
- 3) informacje, które powinien zawierać wniosek do Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, zwanego dalej „Inspektorem”, o uzyskanie zgody na zastosowanie alternatywnej nazwy rodzajowej.

§ 2. Oznakowanie może być umieszczone na etykiecie lub bezpośrednio na opakowaniu substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego.

§ 3. 1. Wzory znaków ostrzegawczych oraz napisy określające ich znaczenie i symbole określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Brzmienie zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego, zwanych dalej „zwrotami S”, wraz z ich numerami i brzmienie dodatkowych zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin wraz z ich numerami określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Kryteria doboru zwrotów S określających warunki bezpiecznego stosowania substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego oraz kryteria doboru dodatkowych zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

4. Szczególny sposób oznakowania niektórych preparatów chemicznych określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej — zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 216, poz. 1607).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy Rady 92/32/EWG z dnia 30 kwietnia 1992 r. zmieniającej po raz siódmy dyrektywę 67/548/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 154 z 05.06.1992, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 11, str. 155),
- 2) dyrektywy 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 maja 1999 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 200 z 30.07.1999, str. 1, corr. Dz. Urz. WE L 006 z 10.01.2002; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 109),
- 3) dyrektywy Komisji 2001/59/WE z dnia 6 sierpnia 2001 r. dostosowującej do postępu technicznego po raz dwudziesty ósmy dyrektywę Rady 67/548/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dotyczących klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 225 z 21.08.2001, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 28, str. 3),
- 4) dyrektywy Komisji 2001/60/WE z dnia 7 sierpnia 2001 r. dostosowującej do postępu technicznego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/45/WE w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 226 z 22.08.2001, str. 5; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 26, str. 419),
- 5) dyrektywę Komisji 2003/82/WE z dnia 11 września 2003 r. zmieniającą dyrektywę 91/414/EWG w odniesieniu do standardowych zwrotów określających szczególne zagrożenia i środki ostrożności dla środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L 228 z 12.09.2003, str. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 18),
- 6) dyrektywy Rady 2004/66/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. dostosowującej dyrektywę 1999/45/WE, 2002/83/WE, 2003/37/WE, 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywy 77/388/EWG, 91/414/EWG, 96/26/EWG, 2003/48/WE i 2003/49/WE Rady w zakresie swobodnego przepływu towarów, swobody świadczenia usług, rolnictwa, polityki transportowej, opodatkowania, w następstwie przystąpienia Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji (Dz. Urz. UE L 168 z 01.05.2004, str. 35) (dyrektywa transponowana częściowo — część III załącznika dotycząca rolnictwa),
- 7) dyrektywę Komisji 2006/8/WE z dnia 23 stycznia 2006 r. zmieniającą, w celu dostosowania do postępu technicznego, załączniki II, III i V do dyrektywy 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszącej się do zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. UE L 19 z 24.01.2006, str. 12, corr. Dz. Urz. UE L 43 z 15.02.2007).

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 123, poz. 1350 i Nr 125, poz. 1367, z 2002 r. Nr 135, poz. 1145 i Nr 142, poz. 1187, z 2003 r. Nr 189, poz. 1852, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 121, poz. 1263, z 2005 r. Nr 179, poz. 1485, z 2006 r. Nr 171, poz. 1225, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 20, poz. 106.

5. Sposób ustalania alternatywnej nazwy rodzajowej substancji chemicznej na podstawie podziału substancji na grupy i podgrupy określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

6. Informacje wymagane we wniosku do Inspektora o wyrażenie zgody na zamieszczenie na oznakowaniu alternatywnej nazwy rodzajowej określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Oznakowanie opakowania każdej substancji niebezpiecznej zawiera:

- 1) nazwę substancji określoną zgodnie z wykazem substancji niebezpiecznych, zwanym dalej „wykazem”, wydanym na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych, zwanej dalej „ustawą”; jeżeli substancja nie jest wymieniona w wykazie, należy zamieścić nazwę powszechnie przyjętą w międzynarodowym nazewnictwie chemicznym;
- 2) nazwę lub imię i nazwisko, adres i numer telefonu osoby wprowadzającej substancję do obrotu (producenta, importera lub dystrybutora);
- 3) znak lub znaki ostrzegawcze i napisy określające ich znaczenie określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia; w przypadku substancji niebezpiecznych, których nie wymieniono w wykazie, znaki ostrzegawcze i napisy określające ich znaczenie powinny odpowiadać klasyfikacji dokonanej zgodnie z kryteriami, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, zwanymi dalej „kryteriami klasyfikacji”. Gdy substancji przypisano więcej niż jeden symbol zagrożenia, stosuje się następujące zasady:
 - a) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolom T lub T+ czyni znaki ostrzegawcze odpowiadające symbolom Xn, Xi i C fakultatywnymi, o ile wykaz nie stanowi inaczej,
 - b) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi C czyni znaki ostrzegawcze odpowiadające symbolom Xn i Xi fakultatywnymi,
 - c) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi E czyni znaki ostrzegawcze odpowiadające symbolom F, F+ i O fakultatywnymi,
 - d) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi Xn czyni znak ostrzegawczy odpowiadający symbolowi Xi fakultatywnym;
- 4) zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy, zwane dalej „zwrotami R”; w przypadku substancji wymienionych w wykazie zastosowane zwroty powinny być zgodne ze wskazanymi w wykazie; w przypadku substancji niebezpiecznych, których nie wymieniono w wykazie, zwroty R powinny zostać wybrane spośród zwrotów R ustalonych zgodnie z kryteriami klasyfikacji; tam gdzie to stosowne, należy zamieszczać łączne zwroty R w taki sposób, aby niezbędną informację przedstawić za pomocą jak najmniejszej

liczby zwrotów; wyboru zwrotów R należy dokonywać zgodnie z następującymi kryteriami:

- a) w przypadku zwrotów określających zagrożenia dla zdrowia oznakowanie musi zawierać zwroty charakteryzujące kategorię zagrożenia wskazaną znakiem ostrzegawczym oraz zwroty charakteryzujące kategorię zagrożenia, której nie wykazano na oznakowaniu za pomocą znaku ostrzegawczego,
 - b) w przypadku zwrotów określających zagrożenia wynikające z fizykochemicznych właściwości substancji nie należy umieszczać zwrotów R powtarzających napisy określające znaczenie znaku ostrzegawczego, typu na przykład „wysoce łatwo palny”,
 - c) w przypadku zwrotów określających zagrożenia dla środowiska oznakowanie musi zawierać zwroty charakteryzujące takie zagrożenia;
- 5) w przypadku środków ochrony roślin dodatkowe zwroty, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy, wskazujące szczególny rodzaj zagrożenia dla ludzi lub środowiska;
- 6) zwroty S; brzmienie zwrotów S powinno być zgodne z brzmieniem określonym w części I załącznika nr 2 do rozporządzenia; w przypadku substancji wymienionych w wykazie zastosowane zwroty powinny być zgodne ze wskazanymi w wykazie; w przypadku substancji niebezpiecznych, których nie wymieniono w wykazie, zwroty S powinny zostać wybrane spośród zwrotów ustalonych zgodnie z kryteriami zawartymi w części I załącznika nr 3 do rozporządzenia; wyboru zwrotów S należy dokonywać zgodnie z następującymi zasadami:
- a) oznakowanie opakowania nie powinno zawierać więcej niż sześć zwrotów S; wymienione w rozporządzeniu zwroty łączone należy traktować jako jeden zwrot,
 - b) spośród ustalonych zwrotów S dotyczących usuwania substancji należy zamieścić jeden zwrot S; w szczególności taki zwrot S należy zamieścić w przypadku substancji przeznaczonych do sprzedaży dla konsumentów; zwrotów S dotyczących usuwania substancji nie trzeba zamieszczać, gdy wiadomo, że ta substancja oraz jej opakowanie nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia lub środowiska,
 - c) jeżeli zwroty S w sposób oczywisty powtarzają treść zwrotów R, należy je umieścić na oznakowaniu opakowania tylko wtedy, gdy mają stanowić specjalne ostrzeżenie,
 - d) wybór zwrotów S powinien uwzględniać przewidywany sposób stosowania substancji, np. w postaci aerozolu,
 - e) umieszczenie na oznakowaniu opakowania zwrotów S1, S2 i S45 jest obowiązkowe w przypadku wszystkich substancji bardzo toksycznych, toksycznych i żrących przeznaczonych do sprzedaży dla konsumentów,

f) umieszczenie na oznakowaniu opakowania zwrotów S2 i S46 jest obowiązkowe w przypadku wszystkich innych niebezpiecznych substancji (oprócz substancji niebezpiecznych dla środowiska) przeznaczonych do sprzedaży dla konsumentów;

7) w przypadku środków ochrony roślin dodatkowe zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin w brzmieniu ustalonym w części II załącznika nr 2 do rozporządzenia, ustalone zgodnie z kryteriami zawartymi w części II załącznika nr 3 do rozporządzenia;

8) numer WE, w rozumieniu definicji numeru WE zamieszczonej w wykazie, jeżeli został przypisany danej substancji w odrębnych przepisach;

9) w przypadku substancji objętych wykazem oznakowanie powinno zawierać wyrazy „Oznakowanie WE”.

2. Na oznakowaniu opakowania substancji niebezpiecznej nie zamieszcza się:

1) zwrotów R powtarzających treść zwrotów S, o których mowa w ust. 1 pkt 6;

2) zwrotów S ustalonych zgodnie z kryteriami doboru zwrotów S zamieszczonymi w części I załącznika nr 3 do rozporządzenia, jeżeli są niepotrzebne w odniesieniu do danej substancji.

§ 5. 1. Oznakowanie opakowania każdego preparatu niebezpiecznego zawiera:

1) nazwę handlową lub informację o przeznaczeniu preparatu;

2) nazwę lub imię i nazwisko, adres i numer telefonu osoby wprowadzającej preparat do obrotu (producenta, importera lub dystrybutora);

3) nazwę chemiczną lub nazwy chemiczne substancji obecnych w preparacie ustalone zgodnie z następującymi kryteriami:

a) w przypadku preparatów zaklasyfikowanych, zgodnie z kryteriami klasyfikacji, jako bardzo toksyczne, toksyczne lub szkodliwe należy uwzględnić tylko nazwy substancji bardzo toksycznych, toksycznych i szkodliwych, obecnych w preparacie w stężeniach równych lub większych od najniższej wartości granicznej (wartość graniczna dla działania szkodliwego) podanej dla każdej z nich w wykazie lub w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy,

b) w przypadku preparatów zaklasyfikowanych, zgodnie z kryteriami klasyfikacji, jako żrące należy uwzględnić nazwy tylko substancji żrących, obecnych w preparacie w stężeniach równych lub większych od najniższej wartości granicznej (wartość graniczna dla działania drażniącego) podanej dla każdej z nich w wykazie lub w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy,

c) należy uwzględnić nazwy substancji, które spowodowały, że zgodnie z kryteriami klasyfikacji preparat został zaklasyfikowany jako:

— rakotwórczy kategorii 1, 2 lub 3,

— mutageny kategorii 1, 2 lub 3,

— działający szkodliwie na rozrodczość kategorii 1, 2 lub 3,

— bardzo toksyczny, toksyczny lub szkodliwy z uwagi na skutki inne niż zgony zwierząt po jednorazowym narażeniu,

— toksyczny lub szkodliwy z uwagi na poważne skutki po narażeniu powtarzanym lub przedłużonym,

— uczulający,

d) zamieszczenie nazw maksymalnie 4 substancji chemicznych powinno wystarczyć do zidentyfikowania substancji odpowiedzialnych za główne zagrożenia zdrowotne, które były podstawą klasyfikacji i wyboru odpowiedniego zwrotu/zwrotów określającego/określających zagrożenia, chyba że konieczne jest zamieszczenie nazw większej liczby substancji,

e) nazwa substancji, z zastrzeżeniem ust. 2, będzie jedną z jej nazw zamieszczonych w wykazie lub, jeżeli substancja nie jest tam wymieniona, nazwą powszechnie przyjętą w międzynarodowym nazewnictwie chemicznym,

f) w przypadku koncentratów stosowanych w przemyśle perfumeryjnym, których dotyczy pkt B. 8. załącznika nr 4 do rozporządzenia — należy umieścić nazwę substancji odpowiedzialnej za działanie uczulające preparatu; jeżeli dotyczy to substancji naturalnych, należy umieścić nazwę typu „ekstrakt...” lub „wyciąg olejków...”, a nie nazwy składników ekstraktu czy wyciągu;

4) znak lub znaki ostrzegawcze i napisy określające ich znaczenie, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia, odpowiadające klasyfikacji preparatu dokonanej zgodnie z kryteriami klasyfikacji; gdy preparatowi przypisano więcej niż jeden symbol zagrożenia, stosuje się następujące zasady:

a) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi T lub T+ czyni znaki ostrzegawcze odpowiadające symbolom C, Xn i Xi fakultatywnymi,

b) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi C czyni znaki ostrzegawcze odpowiadające symbolom Xn i Xi fakultatywnymi,

c) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi E czyni znaki ostrzegawcze odpowiadające symbolom F, F+ i O fakultatywnymi,

d) obowiązek umieszczenia znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi Xn czyni znak ostrzegawczy odpowiadający symbolowi Xi fakultatywnym;

- 5) zwroty R; treść zwrotów R powinna być zgodna z brzmieniem podanym w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy; zwroty R należy wybrać spośród zwrotów R ustalonych zgodnie z kryteriami klasyfikacji; zamieszczenie sześciu zwrotów R powinno wystarczyć do opisania zagrożenia; tam gdzie to stosowne, należy zamieszczać łączone zwroty R w taki sposób, aby niezbędną informację przedstawić za pomocą jak najmniejszej liczby zwrotów; zwroty R muszą określać wszystkie podstawowe zagrożenia związane ze stosowaniem preparatu; wyboru zwrotów R należy dokonać zgodnie z następującymi kryteriami:
- a) w przypadku zwrotów określających zagrożenia dla zdrowia oznakowanie opakowania musi zawierać zwroty charakteryzujące kategorię zagrożenia określoną znakiem ostrzegawczym oraz zwroty charakteryzujące kategorię zagrożenia, której nie wykazano na oznakowaniu za pomocą znaku ostrzegawczego,
 - b) w szczególności należy zamieścić zwroty wskazane w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy, w ich części dotyczącej klasyfikacji na podstawie zawartości składników niebezpiecznych,
 - c) w przypadku preparatów zaklasyfikowanych zgodnie z kryteriami, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, jako szkodliwe i drażniące, oznakowanych znakiem ostrzegawczym oznaczającym substancję szkodliwą, zwroty R powinny skierować uwagę na dwoiste zagrożenia związane zarówno ze szkodliwym, jak i drażniącym działaniem preparatu,
 - d) w przypadku zwrotów określających zagrożenia dla środowiska oznakowanie opakowania musi zawierać zwroty charakteryzujące takie zagrożenia; jeżeli preparatowi przypisano zwrot R50 i dodatkowo zwrot R53 albo jeden ze zwrotów łączonych R51/53 albo R52/53, wówczas przypisuje się zwrot łączony R50/53;
- 6) w przypadku środków ochrony roślin dodatkowe zwroty, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy, wskazujące szczególny rodzaj zagrożenia dla ludzi lub środowiska;
- 7) zwroty S w brzmieniu określonym w części I załącznika nr 2 do rozporządzenia, wybrane spośród zwrotów S zgodnie z kryteriami zawartymi w części I załącznika nr 3 do rozporządzenia; wyboru zwrotów S należy dokonać w sposób określony dla substancji niebezpiecznych w § 4 ust. 1 pkt 6, z zastrzeżeniem że oznakowanie opakowania preparatu niebezpiecznego nie powinno zawierać więcej niż sześć zwrotów S;
- 8) w przypadku środków ochrony roślin dodatkowe zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin w brzmieniu ustalonym w części II załącznika nr 2 do rozporządzenia, ustalone zgodnie z kryteriami zawartymi w części II załącznika nr 3 do rozporządzenia;
- 9) jeżeli preparat jest przeznaczony do sprzedaży dla konsumentów, ilość (masę lub objętość) preparatu w opakowaniu, o ile informacja ta nie jest podana w innym miejscu na opakowaniu.
2. Osoba wprowadzająca preparat do obrotu, która może wykazać, że zamieszczenie na oznakowaniu lub w karcie charakterystyki preparatu nazwy chemicznej substancji, którą zaklasyfikowano wyłącznie do jednej lub kilku z następujących kategorii zagrożenia:
- 1) wybuchowa,
 - 2) utleniająca,
 - 3) skrajnie łatwo palna,
 - 4) wysoce łatwo palna,
 - 5) łatwo palna,
 - 6) niebezpieczna dla środowiska,
 - 7) drażniąca (z wyłączeniem substancji z przypisanym zwrotem R41),
 - 8) szkodliwa (wyłącznie ze względu na skutki śmiertelne w warunkach narażenia ostrego)
- spowoduje naruszenie tajemnicy handlowej, może uzyskać zgodę Inspektora na zamieszczanie alternatywnej nazwy rodzajowej takiej substancji, która może być nazwą identyfikującą najważniejsze grupy funkcyjne lub inną nazwą alternatywną ustaloną w sposób określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia.
- Alternatywnej nazwy rodzajowej nie wolno zamieszczać w przypadku substancji, którym przypisano we Wspólnocie Europejskiej najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy.
3. Na oznakowaniu opakowania nie zamieszcza się:
- 1) nazw substancji, które spowodowały zaklasyfikowanie preparatu wyłącznie jako wybuchowy, utleniający, skrajnie łatwo palny, wysoce łatwo palny, łatwo palny, drażniący lub niebezpieczny dla środowiska;
 - 2) zwrotów R powtarzających słowne określenie znaczenia znaku ostrzegawczego, typu na przykład „wysoce łatwo palny”, w przypadku zwrotów określających zagrożenia wynikające z fizykochemicznych właściwości preparatu;
 - 3) zwrotów R powtarzających treść zwrotów S, o których mowa w ust. 1 pkt 7.
- § 6. Jeżeli zawartość opakowania nie przekracza 125 cm³, umieszczenie na oznakowaniu opakowania zwrotów R i zwrotów S nie jest wymagane w przypadku:
- 1) substancji niebezpiecznych zaklasyfikowanych jako wysoce łatwo palne, łatwo palne, utleniające lub drażniące;

- 2) substancji niebezpiecznych zaklasyfikowanych jako szkodliwe, jeżeli nie są przeznaczone do sprzedaży dla konsumentów;
- 3) preparatów niebezpiecznych zaklasyfikowanych jako wysoce łatwo palne, utleniające, drażniące, z wyjątkiem preparatów, którym jednocześnie przypisano zwrot R41, lub niebezpieczne dla środowiska, którym przypisano symbol N.

§ 7. W przypadku preparatów, których zawartość opakowania nie przekracza 125 cm^3 , zaklasyfikowanych jako łatwo palne lub niebezpieczne dla środowiska, którym nie przypisano symbolu N, nie jest wyma-

gane umieszczenie na oznakowaniu opakowania zwrotów S.

§ 8. Oznakowanie powinno być umieszczone na opakowaniu w taki sposób, aby jego treść mogła zostać odczytana poziomo, gdy opakowanie pozostaje w normalnym położeniu. Etykieta powinna być trwale przymocowana do powierzchni opakowania. Wewnętrzna powierzchnia etykiety powinna przylegać bezpośrednio i w całości do opakowania.

§ 9. 1. Oznakowanie opakowania powinno mieć następujące wymiary, zależne od pojemności opakowania:

Pojemność opakowania	Wymiary (w milimetrach)
- nieprzekraczająca 3 dm^3	co najmniej 52×74 , jeżeli to możliwe
- większa niż 3 dm^3 , ale nieprzekraczająca 50 dm^3	co najmniej 74×105
- większa niż 50 dm^3 , ale nieprzekraczająca 500 dm^3	co najmniej 105×148
- większa niż 500 dm^3	co najmniej 148×210

2. Na oznakowaniu opakowania, o wymiarach określonych w ust. 1, zamieszcza się informacje, o których mowa w rozporządzeniu, i inne informacje dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa.

§ 10. Każdy znak ostrzegawczy powinien pokrywać co najmniej jedną dziesiątą pola powierzchni oznakowania opakowania, ale nie mniej niż 1 cm^2 .

§ 11. 1. Kolor i wygląd oznakowania opakowania powinny być tak dobrane, aby znak ostrzegawczy odróżniał się od tła oznakowania.

2. Informacje zamieszczone na oznakowaniu opakowania powinny wyraźnie odróżniać się od tła i mieć takie wymiary i liternictwo, żeby były łatwo czytelne.

§ 12. Opakowania, które zawierają preparaty niebezpieczne przeznaczone do sprzedaży dla konsumentów, nie mogą mieć:

- 1) kształtu lub dekoracji graficznej, które mogą przyciągać uwagę i ciekawość dzieci lub wprowadzać konsumentów w błąd;
- 2) wyglądu lub oznaczenia stosowanego dla środków spożywczych lub środków żywienia zwierząt, leków lub kosmetyków.

§ 13. 1. Oznakowanie substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego może być umieszczane na opakowaniu w inny sposób, jeżeli opakowania są zbyt małe lub z innych powodów nie są przystosowane do oznakowania zgodnego z § 8.

2. W przypadku gdy z uwagi na wielkość lub kształt opakowania fizycznie nie jest możliwe umieszczenie wymaganych zwrotów S na oznakowa-

niu opakowania, do opakowania należy dołączyć opis bezpiecznego stosowania substancji lub preparatu.

3. Opakowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych niebędących wybuchowymi, bardzo toksycznymi lub toksycznymi nie muszą być oznakowane lub mogą być oznakowane bez podania napisów określających rodzaj zagrożenia i warunki bezpiecznego stosowania, jeżeli zawierają tak małe ilości substancji lub preparatów, że nie są niebezpieczne dla osób użytkujących je lub dla innych osób.

4. Oznakowanie opakowań substancji i preparatów wybuchowych, bardzo toksycznych lub toksycznych może mieć wymiary mniejsze niż określone w § 9, jeżeli opakowania te są zbyt małe dla zastosowania oznakowania o wymiarach określonych w § 9 i zawierają tak małe ilości substancji lub preparatu, że nie istnieją obawy, że są niebezpieczne dla osób je użytkujących lub dla innych osób.

§ 14. Niezależnie od wymagań określonych w § 5 niektóre preparaty chemiczne należy oznakować w szczególny sposób określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 15. Na oznakowaniu opakowań substancji i preparatów, które zgodnie z kryteriami klasyfikacji zaklasyfikowano jako szkodliwe ze zwrotem R65, nie trzeba umieszczać tego zwrotu ani znaku ostrzegawczego odpowiadającego symbolowi Xn wynikającego wyłączenie z przypisania zwrotu R65, jeżeli są wprowadzane do obrotu w pojemnikach aerozolowych lub są wyposażone w szczelne urządzenia do wytwarzania aerozolu.

§ 16. Metale w postaci bryły, stopy metali oraz preparaty zawierające polimery i elastomery, które, mimo że są zaklasyfikowane zgodnie z kryteriami klasyfikacji jako niebezpieczne, nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzi w wyniku narażenia drogą oddechową, po połknięciu lub poprzez kontakt ze skórą oraz nie stwarzają zagrożenia dla środowiska wodnego w postaci, w jakiej są wprowadzane do obrotu, nie muszą być oznakowane zgodnie z przepisami rozporządzenia.

§ 17. Butle wielokrotnego użytku oraz jednorazowe naboje zawierające propan, butan lub gaz płynny LPG oraz preparaty zawierające te substancje, jeżeli konstrukcja butli lub naboju wskazuje na stosowanie ich zawartości wyłącznie jako paliw, oznakowuje się znakiem ostrzegawczym i zwrotami R i S dotyczącymi jedynie ich palności; na oznakowaniu takich opakowań nie umieszcza się znaków ostrzegawczych i napisów wynikających z klasyfikacji substancji lub preparatu na podstawie toksyczności lub analizy skutków specyficznych dla zdrowia człowieka.

§ 18. 1. Przepisów rozporządzenia można nie stosować do opakowań zewnętrznych, zawierających jedno lub więcej opakowań wewnętrznych, oznakowanych zgodnie z przepisami o transporcie towarów niebezpiecznych, jeżeli opakowania wewnętrzne oznakowane są w sposób określony w rozporządzeniu.

2. Przepisów § 4 ust. 1 pkt 3 i § 5 ust. 1 pkt 4 można nie stosować do opakowań pojedynczych, w tym butli gazowych, oznakowanych zgodnie z przepisami o transporcie towarów niebezpiecznych.

3. W przypadku pojedynczych opakowań preparatów, o których mowa w ust. 2, zaklasyfikowanych zgodnie z kryteriami klasyfikacji jako niebezpieczne dla środowiska z przypisaniem symbolu N, na oznakowaniu opakowań takich preparatów należy zamieścić odpowiadający temu symbolowi znak ostrzegawczy i napis określający jego znaczenie, gdy oznako-

wanie zgodne z przepisami o transporcie towarów niebezpiecznych nie przewiduje znaku ostrzegawczego wskazującego na niebezpieczeństwo dla środowiska.

4. Przepisów § 2, § 8, § 9 ust. 1 i 2 oraz § 10 można nie stosować do butli gazowych o pojemności nie większej niż 150 dm³, jeżeli oznakowane są zgodnie z normą ISO/DP 7225; w przypadku butli gazowych zawierających preparaty można zastosować nazwę rodzajową lub handlową albo przemysłową preparatu, pod warunkiem że niebezpieczne składniki preparatu są wyraźnie i w sposób trwały wymienione na korpusie butli.

5. Przepisów § 2, § 8, § 9 ust. 1 i 2 oraz § 10 można nie stosować do butli gazowych o pojemności nie większej niż 150 dm³, jeżeli oznakowanie jest przyklejone do butli na sztywnym i trwałym materiale.

6. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do:

- 1) materiałów wybuchowych przeznaczonych do wywołania wybuchu lub efektów pirotechnicznych zdefiniowanych w odrębnych przepisach;
- 2) opakowań zawierających substancje lub preparaty chemiczne, które znajdowały się w obrocie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia i są oznakowane zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu wprowadzenia ich do obrotu.

§ 19. Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1679 oraz z 2004 r. Nr 260, poz. 2595).

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *E. Kopacz*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia
z dnia 5 marca 2009 r. (poz. 439)

Załącznik nr 1**WZORY ZNAKÓW OSTRZEGAWCZYCH ORAZ NAPISY OKREŚLAJĄCE ICH ZNACZENIE I SYMBOLE**

Znak ostrzegawczy	Symbol	Napis określający znaczenie znaku ostrzegawczego
	T+	Produkt bardzo toksyczny
	T	Produkt toksyczny
	Xn	Produkt szkodliwy
	C	Produkt żrący
	Xi	Produkt drażniący
	N	Produkt niebezpieczny dla środowiska
	E	Produkt wybuchowy
	O	Produkt utleniający
	F+	Produkt skrajnie łatwo palny
	F	Produkt wysoce łatwo palny

Piktogramy powinny być koloru czarnego na żółtopomarańczowym tle. W napisach określających znaczenie znaku ostrzegawczego można pominąć wyraz „produkt” i określić znaczenie znaku napisami typu: skrajnie łatwo palny, wybuchowy, bardzo toksyczny.

Załącznik nr 2

**ZWROTY S OKREŚLAJĄCE WARUNKI BEZPIECZNEGO STOSOWANIA SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNEJ
LUB PREPARATU NIEBEZPIECZNEGO ORAZ ICH NUMERY I DODATKOWE ZWROTY OKREŚLAJĄCE
WARUNKI BEZPIECZNEGO STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN ORAZ ICH NUMERY**

I. Zwroty S określające warunki bezpiecznego stosowania substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego oraz ich numery		S28	Zanieczyszczoną skórę natychmiast prze- myć dużą ilością... (<i>cieczy określonej przez producenta</i>).
Nr zwrotu	Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania (zwrot S)	S29	Nie wprowadzać do kanalizacji.
		S30	Nigdy nie dodawać wody do tego pro- duktu.
S1	Przechowywać pod zamknięciem.	S33	Zastosować środki ostrożności zapobie- gające wyładowaniom elektrostatycz- nym.
S2	Chronić przed dziećmi.	S35	Usuwać produkt i jego opakowanie w sposób bezpieczny.
S3	Przechowywać w chłodnym miejscu.	S36	Nosić odpowiednią odzież ochronną.
S4	Nie przechowywać w pomieszczeniach mieszkalnych.	S37	Nosić odpowiednie rękawice ochronne.
S5	Przechowywać w... (<i>cieczy wskazanej przez producenta</i>).	S38	W przypadku niedostatecznej wentylacji stosować odpowiednie indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.
S6	Przechowywać w atmosferze... (<i>obojętne- go gazu wskazanego przez producenta</i>).	S39	Nosić okulary lub ochronę twarzy.
S7	Przechowywać pojemnik szczelnie za- mknięty.	S40	Czyścić podłogę i wszystkie inne obiekty zanieczyszczone tym produktem... (<i>środ- kiem wskazanym przez producenta</i>).
S8	Przechowywać pojemnik w suchym po- mieszczeniu.	S41	Nie wdychać dymów powstających w wyniku pożaru lub wybuchu.
S9	Przechowywać pojemnik w miejscu do- brze wentylowanym.	S42	Podczas fumigacji/rozpylania/natryski- wania stosować odpowiednie środki ochrony dróg oddechowych (<i>rodzaj określi producent</i>).
S12	Nie przechowywać pojemnika szczelnie zamkniętego.	S43	W przypadku pożaru używać... (<i>podać ro- dzaj sprzętu przeciwpożarowego; jeżeli woda zwiększa zagrożenie, dodać: „ni- gdy nie używać wody”</i>).
S13	Nie przechowywać razem z żywnością, napojami i paszami dla zwierząt.	S45	W przypadku awarii lub jeżeli źle się po- czujesz, niezwłocznie zasięgnij porady le- karza — jeżeli to możliwe, pokaż etykietę.
S14	Nie przechowywać razem z... (<i>materiała- mi określonymi przez producenta</i>).	S46	W razie połamania niezwłocznie zasięgnij porady lekarza — pokaż opakowanie lub etykietę.
S15	Przechowywać z dala od źródeł ciepła.	S47	Przechowywać w temperaturze nieprze- kraczającej... °C (<i>określi producent</i>).
S16	Nie przechowywać w pobliżu źródeł za- płonu — nie palić tytoniu.	S48	Przechowywać produkt zwilżony... (<i>właś- ciwy materiał określi producent</i>).
S17	Nie przechowywać razem z materiałami zapalnymi.	S49	Przechowywać wyłącznie w oryginalnym opakowaniu.
S18	Zachować ostrożność w trakcie otwierania i manipulacji z pojemnikiem.	S50	Nie mieszać z... (<i>określi producent</i>).
S20	Nie jeść i nie pić podczas stosowania produktu.	S51	Stosować wyłącznie w dobrze wentylo- wanych pomieszczeniach.
S21	Nie palić tytoniu podczas stosowania produktu.	S52	Nie zaleca się nanoszenia na duże płaszczy- zny wewnątrz pomieszczeń.
S22	Nie wdychać pyłu.	S53	Unikać narażenia — przed użyciem zapo- znać się z instrukcją.
S23	Nie wdychać gazu/dymu/pary/rozpylonej cieczy (<i>rodzaj określi producent</i>).		
S24	Unikać zanieczyszczenia skóry.		
S25	Unikać zanieczyszczenia oczu.		
S26	Zanieczyszczone oczy przeemyć natych- miast dużą ilością wody i zasięgnąć pora- dy lekarza.		
S27	Natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież.		

- S56** Zużyty produkt oraz opakowanie dostarczyć na składowisko odpadów niebezpiecznych.
- S57** Używać odpowiednich pojemników zapobiegających skażeniu środowiska.
- S59** Przestrzegać wskazówek producenta lub dostawcy dotyczących odzysku lub wtórnego wykorzystania.
- S60** Produkt i opakowanie usuwać jako odpad niebezpieczny.
- S61** Unikać zrzutów do środowiska. Postępować zgodnie z instrukcją lub kartą charakterystyki.
- S62** W razie połknięcia nie wywoływać wymiotów: niezwłocznie zasięgnąć porady lekarza i pokazać opakowanie lub etykietę.
- S63** W przypadku zatrucia drogą oddechową wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku.
- S64** W przypadku połknięcia wypluć usta wodą — nigdy nie stosować u osób nieprzytomnych.

ŁĄCZONE ZWROTY S

- S1/2** Przechowywać pod zamknięciem i chronić przed dziećmi.
- S3/7** Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty w chłodnym miejscu.
- S3/9/14** Przechowywać w chłodnym, dobrze wentylowanym miejscu, z dala od... (*materiału wskazanego przez producenta*).
- S3/9/14/49** Przechowywać wyłącznie w oryginalnym opakowaniu, w chłodnym, dobrze wentylowanym miejscu; nie przechowywać razem z... (*materiałami wskazanymi przez producenta*).
- S3/9/49** Przechowywać wyłącznie w oryginalnym opakowaniu w chłodnym, dobrze wentylowanym miejscu.
- S3/14** Przechowywać w chłodnym miejscu; nie przechowywać razem z... (*materiałami wskazanymi przez producenta*).
- S7/8** Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty w suchym pomieszczeniu.
- S7/9** Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty w miejscu dobrze wentylowanym.
- S7/47** Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty w temperaturze nieprzekraczającej...°C (*określi producent*).
- S20/21** Nie jeść i nie pić oraz nie palić tytoniu podczas stosowania produktu.
- S24/25** Unikać zanieczyszczenia skóry i oczu.

- S27/28** W przypadku zanieczyszczenia skóry natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież i przemyć zanieczyszczoną skórę dużą ilością... (*rodzaj cieczy określi producent*).
- S29/35** Nie wprowadzać do kanalizacji, a produkt i opakowanie usuwać w sposób bezpieczny.
- S29/56** Nie wprowadzać do kanalizacji, a zużyty produkt i opakowanie dostarczyć na składowisko odpadów niebezpiecznych.
- S36/37** Nosić odpowiednią odzież ochronną i odpowiednie rękawice ochronne.
- S36/37/39** Nosić odpowiednią odzież ochronną, odpowiednie rękawice ochronne i okulary lub ochronę twarzy.
- S36/39** Nosić odpowiednią odzież ochronną i okulary lub ochronę twarzy.
- S37/39** Nosić odpowiednie rękawice ochronne i okulary lub ochronę twarzy.
- S47/49** Przechowywać wyłącznie w oryginalnym opakowaniu w temperaturze nieprzekraczającej... °C (*określi producent*).

II. Dodatkowe zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin oraz ich numery

Dodatkowe zwroty wskazujące warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin stanowią uzupełnienie zwrotów S podanych w części I.

1. Zwrot o znaczeniu ogólnym (SP).

Na oznakowaniu wszystkich środków ochrony roślin umieszcza się następujący zwrot, który uzupełnia się napisem podanym w nawiasie, jeżeli to właściwe:

Nr zwrotu Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania (SP)

- SP 1** Nie zanieczyszczać wód produktem lub jego opakowaniem (Nie myć aparatury w pobliżu wód powierzchniowych/Unikać zanieczyszczania wód poprzez rowy odwadniające z gospodarstw i dróg).

2. Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania.

2.1. Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania w odniesieniu do osób stosujących środki ochrony roślin (SPo).

Nr zwrotu Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania (SPo)

- SPo 1** Po kontakcie ze skórą najpierw usunąć produkt suchą szmatką, a następnie przemyć skórę dużą ilością wody.
- SPo 2** Wyprać odzież ochronną po użyciu.
- SPo 3** Po zapaleniu produktu nie wdychać dymu i niezwłocznie opuścić obszar poddany zabiegowi.

SPo 4 Opakowanie otwierać na zewnątrz pomieszczeń i w suchych warunkach.

SPo 5 Dokładnie wietrzyć pomieszczenia poddane zabiegowi/szklarnie (przez określony czas). Przed ponownym wejściem poczekać do wyschnięcia cieczy.

2.2. Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania w odniesieniu do środowiska (SPe).

Nr zwrotu **Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania (SPe)**

SPe 1 W celu ochrony wód podziemnych/organizmów glebowych nie stosować tego ani żadnego innego produktu zawierającego (*określić substancję aktywną lub klasę substancji, kiedy dotyczy*) dłużej niż (*określony czas*)/częściej niż (*określona częstość*).

SPe 2 W celu ochrony wód podziemnych/organizmów wodnych nie stosować na glebach (*określić typ gleby lub warunki glebowe*).

SPe 3 W celu ochrony organizmów wodnych/roślin niebędących obiektem zwalczania/stawonogów niebędących obiektem zwalczania/owadów konieczne jest określenie strefy ochronnej w odległości (*określona odległość*) od terenów nieużytkowanych rolniczo/zbiorników i cieków wodnych.

SPe 4 W celu ochrony organizmów wodnych/roślin niebędących obiektem zwalczania nie stosować na nieprzepuszczalnych powierzchniach, takich jak: asfalt, beton, bruk, torowiska, i w innych przypadkach, gdy istnieje wysokie ryzyko spływania cieczy.

SPe 5 W celu ochrony ptaków/ssaków wolno żyjących produkt musi być całkowicie przykryty glebą; zapewnić, że produkt jest również całkowicie przykryty na końcach rzędów.

SPe 6 W celu ochrony ptaków/ssaków wolno żyjących usuwać rozsypany produkt.

SPe 7 Nie stosować w okresie rozrodczym ptaków.

SPe 8 Niebezpieczne dla pszczoł/W celu ochrony pszczoł i innych owadów zapylających nie stosować na rośliny uprawne w czasie kwitnienia/Nie używać w miejscach, gdzie pszczoły mają pożytek/Usunąć lub przykryć ule na czas zabiegu i przez (*określić czas*) po zabiegu/Nie stosować, kiedy występują kwitnące chwasty/Usuwać chwasty przed kwitnieniem/Nie stosować przed (*określić czas*).

2.3. Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania w odniesieniu do dobrej praktyki rolniczej (SPa).

Nr zwrotu **Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania (SPa)**

SPa 1 W celu uniknięcia powstawania odporności nie stosować tego ani żadnego innego produktu zawierającego (*określić substancję aktywną lub klasę substancji, kiedy dotyczy*) dłużej niż (*określony czas*)/częściej niż (*określona częstość*).

2.4. Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania dla rodentycydów (SPr).

Nr zwrotu **Zwrot określający warunki bezpiecznego stosowania (SPr)**

SPr 1 Przynęty muszą być rozłożone w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko zjedzenia przez inne zwierzęta. Zabezpieczyć przynętę w ten sposób, aby nie mogła zostać wywleczona przez gryzonie.

SPr 2 Obszar poddany zabiegowi musi być oznakowany podczas zabiegu. Wyszczególnić niebezpieczeństwo zatrucia (pierwotnego lub wtórnego) antykoagulantem i właściwe antidotum.

SPr 3 Martwe gryzonie usuwać z obszaru poddanego zabiegowi każdego dnia. Nie wyrzucać do pojemników na odpady komunalne i nie wywozić na składowiska odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

KRYTERIA DOBORU ZWROTÓW S OKREŚLAJĄCYCH WARUNKI BEZPIECZNEGO STOSOWANIA
SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNEJ LUB PREPARATU NIEBEZPIECZNEGO ORAZ KRYTERIA DOBORU
DODATKOWYCH ZWROTÓW OKREŚLAJĄCYCH WARUNKI BEZPIECZNEGO STOSOWANIA ŚRODKÓW
OCHRONY ROŚLIN

- I. Kryteria doboru zwrotów S określających warunki bezpiecznego stosowania substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego**
- S1** *Przechowywać pod zamknięciem.*
Zastosowanie:
— substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne i żujące
Kryteria stosowania:
— obowiązkowo dla substancji i preparatów bardzo toksycznych, toksycznych i żujących, przeznaczonych do sprzedaży dla konsumentów.
- S2** *Chronić przed dziećmi.*
Zastosowanie:
— wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne
Kryteria stosowania:
— obowiązkowo dla wszystkich substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych przeznaczonych do sprzedaży dla konsumentów, z wyjątkiem zaklasyfikowanych wyłącznie jako niebezpieczne dla środowiska.
- S3** *Przechowywać w chłodnym miejscu.*
Zastosowanie:
— nadtlutki organiczne
— inne substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne o temperaturze wrzenia ≤ 40 °C
Kryteria stosowania:
— obowiązkowo dla nadtlutków organicznych, jeżeli nie zastosowano zwrotu S47
— zalecane dla innych substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych o temperaturze wrzenia ≤ 40 °C.
- S4** *Nie przechowywać w pomieszczeniach mieszkalnych.*
Zastosowanie:
— substancje i preparaty bardzo toksyczne i toksyczne
Kryteria stosowania:
— ograniczone do substancji i preparatów bardzo toksycznych i toksycznych, kiedy potrzebne jest uzupełnienie zwrotu S13, np. wtedy, kiedy występuje ryzyko wynikające z wchłaniania drogą inhalacyjną i substancje i preparaty powinny być przechowywane poza pomieszczeniami mieszkalnymi; zastosowanie tego zwrotu nie wyklucza stosowania substancji lub preparatu w pomieszczeniach mieszkalnych, jeśli są do tego przeznaczone.
- S5** *Przechowywać w... (cieczy wskazanej przez producenta).*
Zastosowanie:
— samorzutnie zapalne substancje i preparaty w stanie stałym
Kryteria stosowania:
— ograniczone do przypadków specjalnych, np. sól, potas lub biały fosfor.
- S6** *Przechowywać w atmosferze... (obojętnego gazu wskazanego przez producenta).*
Zastosowanie:
— niebezpieczne substancje i preparaty, które muszą być przechowywane w atmosferze gazu obojętnego
Kryteria stosowania:
— ograniczone do przypadków specjalnych, np. niektóre związki metaloorganiczne.
- S7** *Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty.*
Zastosowanie:
— nadtlutki organiczne
— substancje i preparaty, które mogą wydzielać gazy bardzo toksyczne, toksyczne, szkodliwe lub skrajnie łatwo palne
— substancje i preparaty, które w kontakcie z wilgocią wydzielają gazy skrajnie łatwo palne
— wysoce łatwo palne substancje i preparaty w stanie stałym
Kryteria stosowania:
— obowiązkowo dla nadtlutków organicznych
— zalecane dla innych rodzajów substancji i preparatów wymienionych powyżej.
- S8** *Przechowywać pojemnik w suchym pomieszczeniu.*
Zastosowanie:
— substancje i preparaty, które mogą reagować gwałtownie z wodą
— substancje i preparaty, które w kontakcie z wodą uwalniają gazy skrajnie łatwo palne
— substancje i preparaty, które w kontakcie z wodą uwalniają gazy bardzo toksyczne lub toksyczne
Kryteria stosowania:
— ograniczone dla substancji i preparatów wymienionych powyżej, kiedy konieczne jest wzmocnienie ostrzeżenia określonego zwrotami R14 lub R29, a w szczególności zwrotem R15.

S9 *Przechowywać pojemnik w miejscu dobrze wentylowanym.*

Zastosowanie:

- lotne substancje i preparaty, z których mogą wydzielać się bardzo toksyczne, toksyczne lub szkodliwe pary
- ciecze skrajnie łatwo palne lub wysoce łatwo palne i gazy skrajnie łatwo palne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla lotnych substancji i preparatów, z których mogą wydzielać się bardzo toksyczne, toksyczne lub szkodliwe pary
- zalecane dla cieczy skrajnie łatwo palnych lub wysoce łatwo palnych i gazów skrajnie łatwo palnych.

S12 *Nie przechowywać pojemnika szczelnie zamkniętego.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które mogą, ze względu na uwalnianie gazów lub par, rozerwać pojemnik

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków wymienionych powyżej.

S13 *Nie przechowywać razem z żywnością, napojami i paszami dla zwierząt.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne i szkodliwe

Kryteria stosowania:

- zalecane, kiedy mogą być stosowane przez konsumentów.

S14 *Nie przechowywać razem z... (materiałami określonymi przez producenta).*

Zastosowanie:

- nadtlutki organiczne

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla nadtlutków organicznych i do nich ograniczone. Jednak mogą być stosowane, w wyjątkowych przypadkach, w celu wykluczenia szczególnego ryzyka związanego z określonym materiałem.

S15 *Przechowywać z dala od źródeł ciepła.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które mogą rozkładać się lub reagować samorzutnie pod wpływem ciepła

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków, np. monomerów, ale nie stosuje się tego zwrotu, jeżeli zostały już zastosowane zwroty R2, R3 lub R5.

S16 *Nie przechowywać w pobliżu źródeł zapłonu — nie palić tytoniu.*

Zastosowanie:

- ciecze skrajnie łatwo palne lub wysoce łatwo palne i gazy skrajnie łatwo palne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla substancji i preparatów wspomnianych powyżej; nie stosuje się tego zwrotu, jeżeli zostały już zastosowane zwroty R2, R3 lub R5.

S17 *Nie przechowywać razem z materiałami zapalnymi.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które mogą tworzyć wybuchowe lub samorzutnie zapalające się mieszaniny z materiałami zapalnymi

Kryteria stosowania:

- stosowane w szczególnych przypadkach, np. dla podkreślenia zwrotów R8 i R9.

S18 *Zachować ostrożność w trakcie otwierania i manipulacji z pojemnikiem.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty zdolne do wytworzenia nadciśnienia w pojemniku
- substancje i preparaty, które mogą tworzyć wybuchowe nadtlutki

Kryteria stosowania:

- ograniczone do wspomnianych powyżej przypadków, kiedy występuje zagrożenie dla oczu lub jeżeli takie substancje i preparaty mogą być stosowane przez konsumentów.

S20 *Nie jeść i nie pić podczas stosowania produktu.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne i żujące

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków, np. arsenu i związków arsenu, fluoroocetanów, szczególnie, jeżeli którykolwiek z nich może być stosowany przez konsumentów.

S21 *Nie palić tytoniu podczas stosowania produktu.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które wytwarzają toksyczne produkty podczas spalania

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków (np. chlorowcopochodnych).

S22 *Nie wdychać pyłu.*

Zastosowanie:

- wszystkie niebezpieczne dla zdrowia ludzi substancje i preparaty w stanie stałym

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla wymienionych powyżej substancji i preparatów, którym przypisano zwrot R42

- zalecane dla tych substancji i preparatów wymienionych powyżej, które są wprowadzane do obrotu w postaci pylistej i dla których nie są znane zagrożenia związane z wdychaniem pyłu.

S23 *Nie wdychać gazu/dymu/pary/rozpylonej cieczy (rodzaj określi producent).*

Zastosowanie:

- wszystkie niebezpieczne dla zdrowia ludzi substancje i preparaty w stanie ciekłym lub gazowym

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla wymienionych powyżej substancji i preparatów, którym przypisano zwrot R42
- obowiązkowo dla substancji i preparatów, które będą stosowane poprzez natryskiwanie (rozpylanie); dodatkowo konieczne jest zastosowanie zwrotów S38 lub S51
- zalecane w celu zwrócenia uwagi użytkownika na ryzyko związane z wdychaniem substancji, a niewskazane w zwrotach określających zagrożenia.

S24 *Unikać zanieczyszczenia skóry.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje i preparaty niebezpieczne dla zdrowia ludzi

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla tych substancji i preparatów, którym przypisano zwrot R43, o ile nie zastosowano zwrotu S36
- zalecane w celu zwrócenia uwagi użytkownika na zagrożenie związane z działaniem na skórę, które nie jest wskazane w zwrotach wskazujących zagrożenia (np. parestezja). Można również zastosować w celu podkreślenia zagrożeń wskazanych takimi zwrotami.

S25 *Unikać zanieczyszczenia oczu.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje i preparaty niebezpieczne dla zdrowia ludzi

Kryteria stosowania:

- zalecane w celu zwrócenia uwagi użytkownika na zagrożenia spowodowane kontaktem z oczami, które nie są wskazane za pomocą zwrotów R. Można również zastosować w celu podkreślenia zagrożeń dla oczu wskazanych takimi zwrotami
- zalecane dla substancji z przypisanymi zwrotami R34, R35, R36 lub R41, jeżeli mogą być stosowane przez konsumentów.

S26 *Zanieczyszczone oczy przemyć natychmiast dużą ilością wody i zasięgnąć porady lekarza.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty żrące lub drażniące

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla substancji i preparatów żrących oraz tych, którym przypisano zwrot R41
- zalecane dla substancji i preparatów drażniących, którym przypisano zwrot R36.

S27 *Natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne lub żrące

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo w przypadku substancji i preparatów bardzo toksycznych z przypisanym zwrotem R27, jeżeli mogą być stosowane przez konsumentów
- zalecane w przypadku substancji i preparatów bardzo toksycznych z przypisanym zwrotem R27, stosowanych w działalności zawodowej; zwrotu nie należy stosować, jeżeli zastosowano zwrot S36
- zalecane dla substancji i preparatów toksycznych z przypisanym zwrotem R24 oraz substancji i preparatów żrących, które mogą być stosowane przez konsumentów.

S28 *Zanieczyszczoną skórę natychmiast przemyć dużą ilością... (cieczy określonej przez producenta).*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne lub żrące

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo w przypadku substancji i preparatów bardzo toksycznych
- zalecane dla pozostałych substancji i preparatów wymienionych wyżej, szczególnie gdy woda nie jest najbardziej właściwym płynem przemywającym
- zalecane dla substancji i preparatów żrących, które mogą być stosowane przez konsumentów.

S29 *Nie wprowadzać do kanalizacji.*

Zastosowanie:

- ciecze skrajnie lub wysoce łatwo palne, niemieszące się z wodą
- substancje i preparaty bardzo toksyczne i toksyczne
- substancje i preparaty niebezpieczne dla środowiska

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo w przypadku substancji i preparatów niebezpiecznych dla środowiska z przypisanym symbolem N, które mogą być stosowane przez konsumentów, chyba że są przeznaczone do wprowadzania do kanalizacji
- zalecane dla pozostałych wyżej wymienionych substancji i preparatów, które mogą być stosowane przez konsumentów, chyba że są przeznaczone do wprowadzania do kanalizacji.

S30 *Nigdy nie dodawać wody do tego produktu.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które reagują gwałtownie z wodą

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków (np. kwas siarkowy); mogą być stosowane, dla wskazania wyraźnie istotnej informacji, w celu uwypuklenia zwrotu R14 lub jako zwrot alternatywny dla zwrotu R14.

S33 *Zastosować środki ostrożności zapobiegające wyładowaniom elektrostatycznym.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty skrajnie lub wysoce łatwo palne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla substancji i preparatów używanych w działalności zawodowej, które nie absorbują wilgoci. W zasadzie nigdy niestosowane dla substancji i preparatów przeznaczonych do sprzedaży dla konsumentów.

S35 *Usuwać produkt i jego opakowanie w sposób bezpieczny.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla substancji i preparatów, gdy niezbędne są wskazówki dotyczące ich prawidłowego usuwania.

S36 *Nosić odpowiednią odzież ochronną.*

Zastosowanie:

- nadtlutki organiczne
- substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne lub szkodliwe
- substancje i preparaty żrące

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla substancji i preparatów bardzo toksycznych i żrących
- obowiązkowo dla tych substancji i preparatów, którym przypisano zwroty R21 lub R24
- obowiązkowo dla substancji i preparatów: rakotwórczych kategorii 3, mutagennych kategorii 3 i działających szkodliwie na rozrodczość kategorii 3, o ile działanie takie nie jest wyłącznie wynikiem wchłaniania przez drogi oddechowe
- obowiązkowo dla nadtlutków organicznych
- zalecane dla substancji i preparatów toksycznych, gdy nie jest znana wartość DL_{50} po naświetleniu na skórę, ale istnieje uzasadniona obawa, że substancja lub preparat wywierają działanie toksyczne taką drogą narażenia
- zalecane dla substancji i preparatów stosowanych w działalności zawodowej, które mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie człowieka w przypadku narażenia przedłużonego.

S37 *Nosić odpowiednie rękawice ochronne.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne, toksyczne, szkodliwe lub żrące
- nadtlutki organiczne
- substancje i preparaty o działaniu drażniącym lub uczulającym na skórę

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla substancji i preparatów bardzo toksycznych i żrących
- obowiązkowo dla tych substancji i preparatów, którym przypisano zwrot R21, R24 albo R43
- obowiązkowo dla substancji i preparatów: rakotwórczych kategorii 3, mutagennych kategorii 3 i działających szkodliwie na rozrodczość kategorii 3, o ile działanie takie nie jest wyłącznie wynikiem wchłaniania przez drogi oddechowe
- obowiązkowo dla nadtlutków organicznych
- zalecane dla substancji i preparatów toksycznych, gdy nie jest znana wartość DL_{50} po naświetleniu na skórę, ale istnieje uzasadniona obawa, że substancja lub preparat wywierają działanie szkodliwe taką drogą narażenia
- zalecane dla substancji i preparatów działających drażniąco na skórę.

S38 *W przypadku niedostatecznej wentylacji stosować odpowiednie indywidualne środki ochrony dróg oddechowych.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne i toksyczne

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków obejmujących stosowanie bardzo toksycznych lub toksycznych substancji i preparatów w działalności zawodowej lub w rolnictwie.

S39 *Nosić okulary lub ochronę twarzy.*

Zastosowanie:

- nadtlutki organiczne
- substancje i preparaty żrące oraz substancje i preparaty drażniące, które stwarzają ryzyko poważnych uszkodzeń oczu
- substancje i preparaty bardzo toksyczne i toksyczne

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla tych substancji i preparatów, którym przypisano zwrot R34, R35 lub R41
- obowiązkowo dla nadtlutków organicznych
- zalecane w przypadkach, gdy należy zwrócić uwagę użytkownika na zagrożenia dla oczu niewskazane w przypisanych zwrotach R
- zalecane także w wyjątkowych przypadkach bardzo toksycznych i toksycznych substancji i preparatów, gdy występuje ryzyko opryskania, a substancje lub preparaty mogą się łatwo wchłaniać przez skórę.

S40 *Czyścić podłogę i wszystkie inne obiekty zanieczyszczone tym produktem... (środkiem wskazanym przez producenta).*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne

Kryteria stosowania:

- ograniczone do tych substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych, dla których woda nie jest uważana za właściwy czynnik czyszczący (gdy jest konieczna absorpcja sproszkowanym materiałem, rozpuszczenie rozpuszczalnikami itp.) i gdzie umieszczenie ostrzeżenia na etykiecie jest istotne z punktu widzenia zdrowia lub bezpieczeństwa.

S41 *Nie wdychać dymów powstających w wyniku pożaru lub wybuchu.*

Zastosowanie:

- substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne, które podczas spalania uwalniają gazy bardzo toksyczne lub toksyczne

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków.

S42 *Podczas fumigacji/rozpylania/natryskiwania stosować odpowiednie środki ochrony dróg oddechowych (rodzaj określi producent).*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty przeznaczone do takiego użytku, które mogą zagrozić zdrowiu lub bezpieczeństwu użytkownika, jeżeli nie będą zachowane właściwe środki ostrożności

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków.

S43 *W przypadku pożaru używać... (podać rodzaj sprzętu przeciwpożarowego. Jeżeli woda zwiększa zagrożenie, dodać: „nigdy nie używać wody”).*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty skrajnie łatwo palne, wysoce łatwo palne i łatwo palne

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla substancji i preparatów, które w kontakcie z wodą lub zroszonym powietrzem uwalniają gazy skrajnie łatwo palne
- zalecane dla substancji i preparatów skrajnie łatwo palnych, wysoce łatwo palnych i łatwo palnych, zwłaszcza gdy nie mieszają się z wodą.

S45 *W przypadku awarii lub jeżeli źle się poczujesz, niezwłocznie zasięgnij porady lekarza — jeżeli to możliwe, pokaż etykietę.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne
- substancje i preparaty toksyczne i żrące
- substancje i preparaty działające uczulająco w przypadku narażenia drogą oddechową

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla substancji i preparatów wymienionych powyżej.

S46 *W razie połknięcia niezwłocznie zasięgnij porady lekarza — pokaż opakowanie lub etykietę.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne, z wyjątkiem bardzo toksycznych, toksycznych, żrących i niebezpiecznych dla środowiska

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla wszystkich substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych wymienionych powyżej, które mogą być używane przez konsumentów, oprócz przypadków, gdy nie ma powodów, aby obawiać się jakiegokolwiek niebezpieczeństwa z powodu połknięcia, szczególnie przez dzieci.

S47 *Przechowywać w temperaturze nieprzekraczającej... °C (określi producent).*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które stają się nietrwałe w odpowiedniej temperaturze

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specjalnych przypadków, np. niektórych nadtlenków organicznych.

S48 *Przechowywać produkt zwilżony... (właściwy materiał określi producent).*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które po wyschnięciu mogą stać się bardzo wrażliwe na iskrę, potarcie lub uderzenie

Kryteria stosowania:

- ograniczone do specyficznych przypadków, np. nitrocelulozy.

S49 *Przechowywać wyłącznie w oryginalnym opakowaniu.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty wrażliwe na rozkład katalityczny

Kryteria stosowania:

- substancje i preparaty wrażliwe na rozkład katalityczny, np. niektóre nadtlenki organiczne.

S50 *Nie mieszać z... (określi producent).*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które mogą reagować ze specyficznymi produktami, uwalniając bardzo toksyczne i toksyczne gazy
- nadtlenki organiczne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla substancji i preparatów wymienionych powyżej, które mogą być używane przez konsumentów, gdy jest to bardziej właściwe niż użycie zwrotów R31 lub R32
- obowiązkowo dla nadtlenków, które mogą reagować gwałtownie z przyspieszaczami lub promotorami.

S51 *Stosować wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, które są przeznaczone lub mogą być użyte do wytwarzania par, pyłów, aerozoli, dymów, mgieł itp., stwarzających zagrożenie w wyniku ich wchłaniania drogą oddechową lub zagrożenie pożarem albo wybuchem (eksplozją)

Kryteria stosowania:

- zalecane w tych przypadkach, gdy użycie zwrotu S38 nie wydaje się właściwe; także gdy takie substancje i preparaty mogą być stosowane przez konsumentów.

S52 *Nie zaleca się nanoszenia na duże płaszczyzny wewnątrz pomieszczeń.*

Zastosowanie:

- lotne, bardzo toksyczne, toksyczne i szkodliwe substancje oraz zawierające je preparaty

Kryteria stosowania:

- zalecane, kiedy możliwe jest szkodliwe działanie na zdrowie z powodu przewlekłego narażenia na te substancje i preparaty, ułatwiającego się z dużych powierzchni, po ich zastosowaniu w domu lub w innych zamkniętych pomieszczeniach, w których gromadzą się ludzie.

S53 *Unikać narażenia — przed użyciem zapoznać się z instrukcją.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty rakotwórcze, mutagenne lub działające szkodliwie na rozrodczość

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla wymienionych powyżej substancji i preparatów, którym przypisano przynajmniej jeden z następujących zwrotów: R45, R46, R49, R60 lub R61.

S56 *Zużyty produkt oraz opakowanie dostarczyć na składowisko odpadów niebezpiecznych.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla wszystkich substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych, które mogą być używane przez konsumentów i które należy usuwać w ten sposób.

S57 *Używać odpowiednich pojemników zapobiegających skażeniu środowiska.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty, którym przypisano symbol N

Kryteria stosowania:

- ograniczone do substancji i preparatów nieprzeznaczonych dla konsumentów.

S59 *Przestrzegać wskazówek producenta lub dostawcy dotyczących odzysku lub wtórnego wykorzystania.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo dla substancji i preparatów niebezpiecznych dla warstwy ozonowej
- zalecane w przypadku innych substancji i preparatów, dla których zalecany jest odzysk lub powtórne wykorzystanie.

S60 *Produkt i opakowanie usuwać jako odpad niebezpieczny.*

Zastosowanie:

- wszystkie substancje niebezpieczne i preparaty niebezpieczne

Kryteria stosowania:

- zalecane dla substancji i preparatów, gdy nie zastosowano zwrotu S35 i nie będą one stosowane przez konsumentów.

S61 *Unikać zrzutów do środowiska. Postępować zgodnie z instrukcją lub kartą charakterystyki.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty niebezpieczne dla środowiska

Kryteria stosowania:

- stosuje się dla substancji i preparatów, którym przypisano symbol N
- zalecany dla wszystkich innych substancji i preparatów zaklasyfikowanych jako niebezpieczne dla środowiska.

S62 *W razie połamienia nie wywoływać wymiotów: niezwłocznie zasięgnąć porady lekarza i pokazać opakowanie lub etykietę.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty zaklasyfikowane jako szkodliwe z przypisanym zwrotem R65, zgodnie z kryteriami klasyfikacji
- nie stosuje się dla substancji i preparatów wprowadzanych do obrotu w postaci aerozolu lub w pojemnikach wyposażonych w szczelne urządzenia do wytwarzania aerozolu

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo w przypadku substancji i preparatów, o których mowa powyżej, jeżeli są przeznaczone do sprzedaży dla konsumentów lub mogą być przez nich stosowane, jeżeli obowiązkowo nie zastosowano zwrotów S45 lub S46
- zalecany dla substancji i preparatów, o których mowa powyżej, stosowanych w działalności zawodowej, jeżeli obowiązkowo nie zastosowano zwrotów S45 lub S46.

S63 *W przypadku zatrucia drogą oddechową wyprowadzić lub wynieść poszkodowanego na świeże powietrze i zapewnić warunki do odpoczynku.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty bardzo toksyczne i toksyczne (gazy, pary, pyły, ciecze lotne)
- substancje i preparaty działające uczulająco na układ oddechowy

Kryteria stosowania:

- obowiązkowo w przypadku substancji i preparatów z przypisanymi zwrotami R26, R23 lub R42, które mogą być stosowane przez konsumentów w sposób powodujący narażenie drogą oddechową.

S64 *W przypadku połknięcia wypłukać usta wodą — nigdy nie stosować u osób nieprzytomnych.*

Zastosowanie:

- substancje i preparaty żrące lub drażniące

Kryteria stosowania:

- zalecane dla substancji i preparatów wymienionych powyżej, które mogą być stosowane przez konsumentów, gdy należy podjąć takie działanie.

II. Kryteria doboru dodatkowych zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin

1. Kryteria doboru zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania w odniesieniu do osób stosujących środki ochrony roślin (SPo).

SPo 1 *Po kontakcie ze skórą najpierw usunąć produkt suchą szmatką, a następnie przemyć skórę dużą ilością wody.*

Zwrot przypisuje się środkom ochrony roślin zawierającym składniki, które mogą gwałtownie reagować z wodą, takie jak cyjanki lub fosforek glinu.

SPo 2 *Wyprać odzież ochronną po użyciu.*

Zwrot jest zalecany w przypadku, gdy wymagane jest stosowanie odzieży ochronnej przez osoby stosujące produkt. Jest obowiązkowy dla wszystkich środków ochrony roślin zaklasyfikowanych jako bardzo toksyczne lub toksyczne.

SPo 3 *Po zapaleniu produktu nie wdychać dymu i niezwłocznie opuścić obszar poddany zabiegowi.*

Zwrot przypisuje się środkom ochrony roślin stosowanym do fumigacji w przypadkach, w których użycie środków ochrony indywidualnej dróg oddechowych nie jest uzasadnione.

SPo 4 *Opakowanie otwierać na zewnątrz pomieszczeń i w suchych warunkach.*

Zwrot przypisuje się środkom ochrony roślin zawierającym składniki, które mogą gwałtownie reagować z wodą lub z wilgotnym powietrzem, takie jak fosforek glinu, lub mogą spowodować samorzutny zapłon, takie jak alkilnobilis(ditiokarbaminiany). Zwrot można przypisać także lotnym produktom, którym przypisano

zwroty R20, R23 lub R26. W poszczególnych przypadkach konieczna jest ocena eksperta w celu oszacowania, czy preparat ze względu na jego właściwości i opakowanie może stwarzać zagrożenie dla osoby go stosującej.

SPo 5 *Dokładnie wietrzyć pomieszczenia poddane zabiegowi/szklarnie (przez określony czas). Przed ponownym wejściem poczekać do wyschnięcia cieczy.*

Zwrot może być przypisywany środkom ochrony roślin stosowanym w szklarniach lub w innych zamkniętych przestrzeniach, takich jak magazyny.

2. Kryteria doboru zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania ze względu na ochronę środowiska (SPe).

SPe 1 *W celu ochrony wód podziemnych/organizmów glebowych nie stosować tego ani żadnego innego produktu zawierającego (określić substancję aktywną lub klasę substancji, kiedy dotyczy) dłużej niż (określony czas)/częściej niż (określona częstość).*

Zwrot przypisuje się środkom ochrony roślin, dla których ocena przeprowadzona zgodnie z jednolitymi zasadami wykazuje, w przypadku jednego lub kilku zastosowań wymienionych na oznakowaniu, że środki zaradcze zmniejszające ryzyko są niezbędne, aby uniknąć kumulacji w glebie, ujemnych skutków dla dżdżownic oraz innych makro- albo mikroorganizmów glebowych lub zanieczyszczenia wód podziemnych.

SPe 2 *W celu ochrony wód podziemnych/organizmów wodnych nie stosować na glebach (określić typ gleby lub warunki glebowe).*

Zwrot przypisuje się jako środek zaradczy zmniejszający ryzyko w celu uniknięcia potencjalnego zanieczyszczenia wód podziemnych lub powierzchniowych w podatnych warunkach (np. związanych z rodzajem gleby, topografią lub w przypadku gleb zdrenowanych), jeżeli ocena przeprowadzona zgodnie z jednolitymi zasadami wykazuje, w przypadku jednego lub kilku zastosowań wymienionych na oznakowaniu, że środki zaradcze zmniejszające ryzyko są konieczne, aby uniknąć skutków, których nie można zaakceptować.

SPe 3 *W celu ochrony organizmów wodnych/roślin niebędących obiektem zwalczania/stawonogów niebędących obiektem zwalczania/owadów konieczne jest określenie strefy ochronnej w odległości (określona odległość) od terenów nieużytkowanych rolniczo/zbiorników i cieków wodnych.*

Zwrot ten przypisuje się w celu ochrony roślin niebędących obiektem zwalczania, stawonogów niebędących obiektem zwalczania lub organizmów wodnych, jeżeli ocena przeprowadzona zgodnie z jednolitymi zasadami wykazuje, w przypadku jednego lub kilku zastosowań wymienionych na oznakowaniu, że środki zaradcze zmniejszające ryzyko są niezbędne, aby uniknąć skutków, których nie można zaakceptować.

SPe 4 *W celu ochrony organizmów wodnych/roślin niebędących obiektem zwalczania nie stosować na nieprzepuszczalnych powierzchniach, takich jak: asfalt, beton, bruk, torowiska, i w innych przypadkach, gdy istnieje wysokie ryzyko spływania cieczy.*

W zależności od sposobu stosowania środka ochrony roślin można przypisywać ten zwrot, aby zmniejszyć ryzyko spływania cieczy w celu ochrony organizmów wodnych albo roślin niebędących obiektem zwalczania.

SPe 5 *W celu ochrony ptaków/ssaków wolno żyjących produkt musi być całkowicie przykryty glebą; zapewnić, że produkt jest również całkowicie przykryty na końcach rzędów.*

Zwrot ten przypisuje się środkom ochrony roślin, takim jak np. granule, które muszą zostać przykryte, aby chronić ptaki lub ssaki wolno żyjące.

SPe 6 *W celu ochrony ptaków/ssaków wolno żyjących usuwać rozsypany produkt.*

Zwrot ten przypisuje się środkom ochrony roślin, takim jak np. granule, aby uniknąć spożycia przez ptaki lub ssaki wolno żyjące. Zwrot zalecany dla wszystkich preparatów w stanie stałym, które używane są w postaci nierozcieńczonej.

SPe 7 *Nie stosować w okresie rozrodczym ptaków.*

Zwrot ten przypisuje się, gdy ocena przeprowadzona zgodnie z jednolitymi zasadami wykazuje, w przypadku jednego lub kilku zastosowań wymienionych na oznakowaniu, że taki środek zaradczy jest niezbędny.

SPe 8 *Niebezpieczne dla pszczół/W celu ochrony pszczół i innych owadów zapylających nie stosować na rośliny uprawne w czasie kwitnienia/Nie używać w miejscach, gdzie pszczoły mają pożytek/Usunąć lub przykryć ule na czas zabiegu i przez (określić czas) po zabiegu/Nie stosować, kiedy występują kwitnące chwasty/Usuwać chwasty przed kwitnieniem/Nie stosować przed (określić czas).*

Zwrot ten przypisuje się, gdy ocena przeprowadzona zgodnie z jednolitymi zasadami wykazuje, w przypadku jednego lub kilku zastosowań

wymienionych na oznakowaniu, że środki zaradcze zmniejszające ryzyko muszą być podjęte, aby chronić pszczoły i inne owady zapylające oraz ich potomstwo.

3. Kryteria doboru zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania odnoszących się do dobrej praktyki rolniczej (SPa).

SPa 1 *W celu uniknięcia powstawania odporności nie stosować tego ani żadnego innego produktu zawierającego (określić substancję aktywną lub klasę substancji, kiedy dotyczy) dłużej niż (określony czas)/częściej niż (określona częstość).*

Zwrot przypisuje się, gdy takie ograniczenie jest niezbędne, aby ograniczyć ryzyko rozwoju odporności.

4. Kryteria doboru zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania dla rodentycydów (SPr).

SPr 1 *Przynęty muszą być rozłożone w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko zjedzenia przez inne zwierzęta. Zabezpieczyć przynętę w ten sposób, aby nie mogła zostać wywleczone przez gryzonie.*

Zwrot umieszcza się na etykiecie w sposób widoczny, aby zapewnić podporządkowanie się osób stosujących środki zwalczające gryzonie, tak aby możliwość niewłaściwego użycia była ograniczona do minimum.

SPr 2 *Obszar poddany zabiegowi musi być oznakowany podczas zabiegu. Wyszczególnić niebezpieczeństwo zatrucia antykoagulantem (pierwotnego lub wtórnego) i właściwe antidotum.*

Zwrot umieszcza się na etykiecie w sposób widoczny, tak aby przypadkowe zatrucie było wyłączone tak dalece, jak jest to możliwe.

SPr 3 *Martwe gryzonie usuwać z obszaru poddanego zabiegowi każdego dnia. Nie wyrzucać do pojemników na odpady komunalne i nie wywozić na składowiska odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów komunalnych.*

Aby uniknąć wtórnego zatrucia zwierząt zwrot przypisuje się wszystkim rodentycydom zawierającym antykoagulanty jako substancje aktywne.

SZCZEGÓLNY SPOSÓB OZNAKOWANIA NIEKTÓRYCH PREPARATÓW CHEMICZNYCH

A. Preparaty zaklasyfikowane jako niebezpieczne

1. Preparaty dostępne dla konsumentów:

1) oznakowanie na opakowaniach takich preparatów musi zawierać, oprócz innych zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania, zwroty S1, S2, S45 lub S46, zgodnie z kryteriami ustalonymi w części I załącznika nr 3 do rozporządzenia;

2) na opakowaniach preparatów zaklasyfikowanych jako bardzo toksyczne (T+), toksyczne (T) lub żrące (C) należy umieścić informację, która w sposób dokładny i łatwo zrozumiały podaje sposób ich użytkowania i, w razie potrzeby, sposób zniszczenia pustego opakowania; jeżeli z powodów technicznych nie można umieścić takiej informacji na samym opakowaniu, opakowania zawierające takie preparaty muszą być wyposażone dodatkowo w instrukcję, która zawiera taką informację.

2. Preparaty przeznaczone do stosowania w postaci rozpylonej

— oznakowanie na opakowaniach zawierających takie preparaty musi obowiązkowo zawierać zwrot S23 uzupełniony zwrotem S38 albo S51, dobranym zgodnie z kryteriami zawartymi w części I załącznika nr 3 do rozporządzenia.

3. Preparaty zawierające substancje z przypisanym zwrotem R33 „Niebezpieczeństwo kumulacji w organizmie.”

— oznakowanie na opakowaniu takiego preparatu musi zawierać napis o następującej treści „Niebezpieczeństwo kumulacji w organizmie.”, jeżeli preparat zawiera przynajmniej jedną substancję, której zgodnie z kryteriami, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, przypisano zwrot R33 i stężenie tej substancji w preparacie wynosi co najmniej 1 %, jeżeli inne wartości nie są podane w wykazie.

4. Preparaty zawierające substancje z przypisanym zwrotem R64 „Może oddziaływać szkodliwie na dzieci karmione piersią.”

— oznakowanie na opakowaniu takiego preparatu musi zawierać napis o następującej treści „Może oddziaływać szkodliwie na dzieci karmione piersią.”, jeżeli preparat zawiera przynajmniej jedną substancję, której zgodnie z kryteriami, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, przypisano zwrot R64 i stężenie tej substancji w preparacie wynosi co najmniej 1 %, jeżeli inne wartości nie są podane w wykazie.

B. Preparaty niezależnie od ich klasyfikacji

1. Preparaty zawierające ołów

1.1. Farby i lakiery

— oznakowanie na opakowaniach farb i lakierów zawierających ołów w ilościach przekraczających 0,15 % (wyrażony jako masa metalu w stosunku do całkowitej masy preparatu), mierzonych zgodnie z postanowieniami normy

ISO 6503/1984, musi zawierać napis o następującej treści:

„Zawiera ołów. Nie powinien być stosowany na powierzchniach, które mogą być lizane lub gryzione przez dzieci.”.

W przypadku opakowań zawierających mniej niż 125 cm³ preparatu można umieścić napis:

„Uwaga! Zawiera ołów.”.

2. Preparaty zawierające związki cyjanoakrylowe

2.1. Kleje

— oznakowanie na bezpośrednich opakowaniach klejów na bazie cyjanoakrylanów musi zawierać napis o następującej treści:

„Cyjanoakrylany.

Niebezpieczeństwo.

Skleja skórę i powieki w ciągu kilku sekund.

Chronić przed dziećmi.”.

Do opakowania muszą być dołączone odpowiednie informacje o bezpiecznym stosowaniu.

3. Preparaty zawierające izocyjaniany

— oznakowanie na opakowaniach preparatów zawierających izocyjaniany (w postaci monomerów, oligomerów, prepolimerów itd. lub ich mieszanin) musi zawierać napis o następującej treści:

„Zawiera izocyjaniany.

Zapoznaj się z instrukcją dostarczoną przez producenta.”.

4. Preparaty zawierające składniki epoksydowe o średniej masie cząsteczkowej ≤ 700

— oznakowanie na opakowaniach preparatów zawierających składniki epoksydowe o średniej masie cząsteczkowej ≤ 700 musi zawierać napis o następującej treści:

„Zawiera składniki epoksydowe.

Zapoznaj się z instrukcją dostarczoną przez producenta.”.

5. Preparaty zawierające aktywny chlor dostępne dla konsumentów

— oznakowanie na opakowaniach preparatów zawierających więcej niż 1 % aktywnego chloru musi zawierać napis o następującej treści:

„Uwaga!

Nie stosować razem z innymi produktami.

Może uwalniać niebezpieczne gazy (chlor).”.

6. Preparaty zawierające kadm (stopy) i przeznaczone do użycia przy lutowaniu lub spawaniu

— oznakowanie na opakowaniach takich preparatów musi zawierać czytelny i niedający się zetrzeć napis o następującej treści:

„Uwaga! Zawiera kadm.

Podczas stosowania powstają niebezpieczne opary.

Zapoznaj się z informacją dostarczoną przez producenta.

Przestrzegaj instrukcji bezpiecznego stosowania.”.

7. Preparaty dostępne w postaci wyrobów aerozolowych oznakowuje się dodatkowo zgodnie z przepisami w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać wyroby aerozolowe.

8. Preparaty niezaklasyfikowane jako uczulające, zawierające przynajmniej jedną substancję uczulającą

— oznakowanie na opakowaniach preparatów zawierających przynajmniej jedną substancję zaklasyfikowaną jako uczulająca w stężeniu wynoszącym co najmniej 0,1 % albo w stężeniu wskazanym w odpowiedniej nocie dla danej substancji w wykazie musi zawierać napis o następującej treści:

„Zawiera (nazwa substancji uczulającej). Może powodować wystąpienie reakcji alergicznej.”.

9. Ciekłe preparaty zawierające chlorowcowe pochodne węglowodorów

— oznakowanie na opakowaniach ciekłych preparatów, w przypadku których nie było możliwe wyznaczenie temperatury zapłonu lub o temperaturze zapłonu wyższej niż 55 °C i zawierających chlorowcowe pochodne węglowodorów oraz zawierających w stężeniu przekraczającym 5 % substancje łatwo palne lub wysoce łatwo palne, musi zawierać odpowiedni napis o następującej treści:

„Podczas stosowania może przekształcić się w substancję łatwo palną.”

albo

„Podczas stosowania może przekształcić się w substancję wysoce łatwo palną.”.

10. Preparaty zawierające substancje z przypisanym zwrotem R67 „Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.”

— oznakowanie na opakowaniu takiego preparatu musi zawierać napis o następującej treści „Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.”, jeżeli preparat zawiera co najmniej jedną substancję, której zgodnie z kryteriami, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, przypisano zwrot R67 i łączne stężenie tych substancji w preparacie wynosi co najmniej 15 %, oraz jeżeli preparat nie został zaklasyfikowany z przypisaniem zwrotów wskazujących rodzaj zagrożenia R20, R23, R26, R68/20, R39/23 lub R39/26 lub preparat znajduje się w opakowaniu nieprzekraczającym 125 cm³.

11. Cementy i preparaty zawierające cement

— oznakowanie na opakowaniach cementów i preparatów zawierających cement, w których zawartość chromu w postaci rozpuszczalnych związków chromu(VI) w odniesieniu do całkowitej suchej masy cementu wynosi więcej niż 0,0002 %, umieszcza się napis o następującej treści:

„Zawiera chrom(VI). Może powodować wystąpienie reakcji alergicznej.”,

jeżeli preparat nie został już zaklasyfikowany i oznakowany jako uczulający z przypisanym zwrotem R43.

C. Preparaty niezaklasyfikowane jako niebezpieczne, o których mowa w art. 31 ust. 3 rozporządzenia nr 1907/2006

Preparaty, o których mowa w art. 31 ust. 3 rozporządzenia nr 1907/2006, jeżeli nie są przeznaczone dla konsumentów

— oznakowanie na opakowaniach takich preparatów musi zawierać napis o następującej treści:

„Karta charakterystyki dostępna na żądanie użytkownika prowadzącego działalność zawodową.”.

Załącznik nr 5

**SPOSÓB USTALANIA ALTERNATYWNEJ NAZWY RODZAJOWEJ SUBSTANCJI CHEMICZNEJ
NA PODSTAWIE PODZIAŁU SUBSTANCJI NA GRUPY I PODGRUPY**

Ogólne zasady ustalania nazwy rodzajowej

W celu ustalenia nazwy rodzajowej należy:

- 1) ustalić grupę funkcyjną lub podstawowy pierwiastek w cząsteczce, odpowiedzialne za główne zagrożenia stwarzane przez substancję;
- 2) określić, w jakim stopniu należy wziąć pod uwagę najważniejsze grupy funkcyjne lub pierwiastki.

Wzięte pod uwagę grupy funkcyjne lub pierwiastki wskażą nazwę grupy lub podgrupy, które przedstawiono poniżej.

Podział substancji na podstawowe grupy i podgrupy

Nr grupy	Nazwa grupy Nazwa podgrupy
1	2
001	Związki wodoru
	Wodorki
002	Związki helu
003	Związki litu
004	Związki berylu
005	Związki boru
	Borany (wodorki boru)
	Oksoborany (borany)
006	Związki węgla
	Karbamiany (karbaminiany)
	Nieorganiczne związki węgla
	Sole cyjanowodoru
	Mocznik i jego pochodne
007	Związki azotu
	Czwartorzędowe związki amoniowe
	Kwasy zawierające azot
	Azotany(V)
	Azotany(III) (azotyny)
008	Związki tlenu
009	Związki fluoru
	Fluorki nieorganiczne
010	Związki neonu

1	2
011	Związki sodu
012	Związki magnezu
	Organiczne związki magnezu
013	Związki glinu
	Organiczne związki glinu
014	Związki krzemu
	Silikony
	Krzemiany
015	Związki fosforu
	Kwasy zawierające fosfor
	Związki fosfoniowe
	Estry kwasu fosforowego(V)
	Fosforany(V)
	Fosforany(III) (fosforyny)
	Fosforoamidy i ich pochodne
016	Związki siarki
	Kwasy zawierające siarkę
	Tiole (merkaptany)
	Siarczany(VI)
	Siarczany(IV) (siarczyny)
017	Związki chloru
	Chlorany(V)
	Chlorany(VII) (nadchlorany)
018	Związki argonu
019	Związki potasu
020	Związki wapnia
021	Związki skandu
022	Związki tytanu
023	Związki wanadu
024	Związki chromu
	Związki chromu(VI)
025	Związki manganu
026	Związki żelaza
027	Związki kobaltu
028	Związki niklu
029	Związki miedzi
030	Związki cynku
	Organiczne związki cynku

1	2
031	Związki galu
032	Związki germanu
033	Związki arsenu
034	Związki selenu
035	Związki bromu
036	Związki kryptonu
037	Związki rubidu
038	Związki strontu
039	Związki itru
040	Związki cyrkonu
041	Związki niobu
042	Związki molibdenu
043	Związki technetu
044	Związki rutenu
045	Związki rodu
046	Związki palladu
047	Związki srebra
048	Związki kadmu
049	Związki indu
050	Związki cyny
	Organiczne związki cyny
051	Związki antymonu
052	Związki telluru
053	Związki jodu
054	Związki ksenonu
055	Związki cezu
056	Związki baru
057	Związki lantanu
058	Związki ceru
059	Związki prazeodymu
060	Związki neodymu
061	Związki prometu
062	Związki samaru
063	Związki europu
064	Związki gadolinu
065	Związki terbu
066	Związki dysprozu
067	Związki holmu
068	Związki erbu
069	Związki tulu

1	2
070	Związki iterbu
071	Związki lutetu
072	Związki hafnu
073	Związki tantalu
074	Związki wolframu
075	Związki renu
076	Związki osmu
077	Związki irydu
078	Związki platyny
079	Związki złota
080	Związki rtęci
	Organiczne związki rtęci
081	Związki talu
082	Związki ołowiu
	Organiczne związki ołowiu
083	Związki bizmutu
084	Związki polonu
085	Związki astatu
086	Związki radonu
087	Związki fransu
088	Związki radu
089	Związki aktynu
090	Związki toru
091	Związki protaktynu
092	Związki uranu
093	Związki neptunu
094	Związki plutonu
095	Związki ameryku
096	Związki kiuru
097	Związki berkelu
098	Związki kalifornu
099	Związki einsteinu
100	Związki fermu
101	Związki mendelewu
102	Związki noblu
103	Związki lorensu
601	Węglowodory
	Węglowodory alifatyczne
	Węglowodory aromatyczne

1	2
	Węglowodory alicykliczne
	Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA)
602	Chlorowcowęglowodory
	Chlorowcowęglowodory alifatyczne ¹
	Chlorowcowęglowodory aromatyczne ¹
	Chlorowcowęglowodory alicykliczne ¹
	¹ Należy wstawić odpowiedni chlorowiec: chloro-, bromo- etc.
603	Alkohole i ich pochodne
	Alkohole alifatyczne
	Alkohole aromatyczne
	Alkohole alicykliczne
	Alkanoloaminy
	Epoksypochodne
	Etery
	Glikoloetery
	Glikole i poliole
604	Fenole i ich pochodne
	Chlorowcofenole i ich pochodne ¹
	¹ Należy wstawić odpowiedni chlorowiec: chloro-, bromo- etc.
605	Aldehydy i ich pochodne
	Aldehydy alifatyczne
	Aldehydy aromatyczne
	Aldehydy alicykliczne
	Acetale alifatyczne
	Acetale aromatyczne
	Acetale alicykliczne
606	Ketony i ich pochodne
	Ketony alifatyczne
	Ketony aromatyczne ¹
	Ketony alicykliczne
	¹ Łącznie z chinonami
607	Kwasy organiczne i ich pochodne
	Kwasy alifatyczne
	Kwasy chlorowcoalifatyczne ¹
	Kwasy aromatyczne
	Kwasy chlorowcoaromatyczne ¹

1	2
	Kwasy alicykliczne
	Kwasy chlorowcoalicykliczne ¹
	Bezwodniki alifatyczne
	Bezwodniki chlorowcoalifatyczne ¹
	Bezwodniki aromatyczne
	Bezwodniki chlorowcoaromatyczne ¹
	Bezwodniki alicykliczne
	Bezwodniki chlorowcoalicykliczne ¹
	Sole kwasów alifatycznych
	Sole kwasów chlorowcoalifatycznych ¹
	Sole kwasów aromatycznych
	Sole kwasów chlorowcoaromatycznych ¹
	Sole kwasów alicyklicznych
	Sole kwasów chlorowcoalicyklicznych ¹
	Estry kwasów alifatycznych
	Estry kwasów chlorowcoalifatycznych ¹
	Estry kwasów aromatycznych
	Estry kwasów chlorowcoaromatycznych ¹
	Estry kwasów alicyklicznych
	Estry kwasów chlorowcoalicyklicznych ¹
	Estry glikoloeterów
	Akrylany
	Metakrylany
	Laktony
	Halogenki acylowe
	¹ Należy wstawić odpowiedni chlorowiec: chloro-, bromo- etc.
608	Nitryle i ich pochodne
609	Nitrozwiązki
610	Chloronitrozwiązki
611	Azo- i azoksyzwiązki
612	Aminy
	Aminy alifatyczne i ich pochodne
	Aminy aromatyczne i ich pochodne
	Aminy alicykliczne i ich pochodne
	Anilina i jej pochodne
	Benzydyna i jej pochodne
613	Zasady heterocykliczne i ich pochodne
	Benzoimidazol i jego pochodne
	Imidazol i jego pochodne

1	2
	Pyretroidy
	Chinolina i jej pochodne
	Triazyna i jej pochodne
	Triazol i jego pochodne
614	Glikozydy i alkaloidy
	Alkaloidy i ich pochodne
	Glikozydy i ich pochodne
615	Cyjaniany i izocyjaniany
	Cyjaniany
	Izocyjaniany
616	Amidy i ich pochodne
	Acetamid i jego pochodne
	Anilidy
617	Nadtlenki organiczne
647	Enzymy
648	Złożone węglowodory
	Ekstrakt kwaśny
	Ekstrakt alkaliczny
	Olej antracenowy
	Pozostałość po ekstrakcji oleju antracenowego
	Frakcja oleju antracenowego
	Olej karbolowy
	Pozostałość po ekstrakcji oleju karbolowego
	Ciecze węglowe po ekstrakcji cieplem rozpuszczalnikiem
	Ciecze węglowe, roztwory z ekstrakcji cieplem rozpuszczalnikiem
	Olej węglowy
	Smola węglowa
	Ekstrakt smoły węglowej
	Pozostałości stałe ze smoły węglowej
	Koks (smola węglowa) niskotemperaturowy, pak wysokotemperaturowy
	Koks (smola węglowa), pak węglowy wysokotemperaturowy
	Koks (smola węglowa), mieszany pak węglowy wysokotemperaturowy
	Benzol surowy
	Fenole surowe
	Surowe zasady smołowe
	Destylaty zasadowe
	Destylaty fenolowe
	Destylaty

1	2
	Destylaty (węgiel), ekstrakt podstawowy z ekstrakcji ciekłym rozpuszczalnikiem
	Destylaty (węgiel), hydrokrakowany ekstrakt rozpuszczalnikowy
	Destylaty średnie (węgiel), hydrokrakowany ekstrakt węglowy, uwodorniony
	Destylaty średnie (węgiel), hydrokrakowany ekstrakt węglowy
	Pozostałości po ekstrakcji (węgiel), niskotemperaturowa alkaliczna smoła węglowa
	Olej świeży
	Oleje napędowe (paliwa Diesla), hydrokrakowany ekstrakt węglowy, uwodorniony
	Paliwa lotnicze Jet, hydrokrakowany ekstrakt węglowy, uwodorniony
	Benzyna, węgiel ekstrahowany rozpuszczalnikowo, frakcja naftowa hydrokrakowana
	Produkty procesów termicznych
	Ciężki olej antracenowy
	Redestylat ciężkiego oleju antracenowego
	Olej lekki
	Pozostałości po ekstrakcji oleju lekkiego, wysokowrzące
	Pozostałości po ekstrakcji oleju lekkiego, średniowrzące
	Pozostałości po ekstrakcji oleju lekkiego, niskowrzące
	Redestylat oleju lekkiego, wysokowrzący
	Redestylat oleju lekkiego, średniowrzący
	Redestylat oleju lekkiego, niskowrzący
	Olej metylonaftalenowy
	Pozostałość po ekstrakcji oleju metylonaftalenowego
	Frakcja naftowa (węgiel), hydrokrakowany ekstrakt rozpuszczalnikowy
	Olej naftalenowy
	Pozostałość po ekstrakcji oleju naftalenowego
	Redestylat oleju naftalenowego
	Pak
	Redestylat paku
	Pozostałość pakowa
	Pozostałość pakowa po obróbce cieplnej
	Pozostałość pakowa, utleniona
	Produkty pirolizy
	Redestylaty
	Pozostałości po ekstrakcji ciekłym rozpuszczalnikiem (węgiel)
	Smoła z węgla brunatnego
	Smoła z węgla brunatnego, niskotemperaturowa
	Olej smołowy, wysokowrzący
	Olej smołowy, średniowrzący
	Olej płuczkowy
	Pozostałość po ekstrakcji oleju płuczkowego
	Redestylat oleju płuczkowego

1	2
649	Złożone ropopochodne
	Ropa naftowa
	Gaz z ropy naftowej
	Niskowrząca frakcja benzynowa
	Niskowrząca modyfikowana frakcja benzynowa
	Niskowrząca benzyna z krakingu katalitycznego
	Niskowrząca benzyna z reformingu katalitycznego
	Niskowrząca benzyna z krakingu termicznego
	Niskowrząca frakcja naftowa obrabiana wodorem
	Niskowrząca benzyna – niespecyfikowana
	Frakcja naftowa z destylacji zachowawczej
	Frakcja naftowa – niespecyfikowana
	Olej gazowy z krakowania
	Olej gazowy – niespecyfikowany
	Olej opałowy ciężki
	Smar
	Nierafinowany lub średnio rafinowany olej bazowy
	Olej bazowy – niespecyfikowany
	Ekstrakt aromatyczny
	Ekstrakt aromatyczny (po obróbce)
	Szlam olejowy
	Gacz parafinowy
	Wazelina

Objaśnienia:

Główne nazwy rodzajowe utworzono poprzez:

- wskazanie w substancjach organicznych i nieorganicznych podstawowego pierwiastka, który charakteryzuje cząsteczkę i jej podstawowe właściwości; podobnie jak w numerze indeksowym pierwiastek jest wskazany przez jego liczbę atomową,
- wskazanie odpowiedniej grupy funkcyjnej substancji organicznej; podobnie jak w numerze indeksowym grupom substancji charakteryzowanych przez grupy funkcyjne przypisano numery od 601 do 649.

W niektórych przypadkach obok nazwy głównych grup podano nazwę podgrupy.

Sposób korzystania z tabeli:

Po ustaleniu, czy substancja należy do jednej czy do kilku grup lub podgrup wymienionych w tabeli, alternatywną nazwę rodzajową należy ustalić w następujący sposób:

1. Jeżeli nazwa grupy lub podgrupy wystarcza do scharakteryzowania pierwiastka lub grupy funkcyjnej określających charakter działania substancji, należy wybrać tę nazwę jako alternatywną nazwę rodzajową, np.:
 - 1,4-dihydroksybenzen
grupa 604: fenole i ich pochodne
alternatywna nazwa rodzajowa: pochodne fenoli
 - butan-1-ol
grupa 603: alkohole i ich pochodne
podgrupa: alkohole alifatyczne
alternatywna nazwa rodzajowa: alkohol alifatyczny

- 2-izopropoksyetanol
 - grupa 603: alkohole i ich pochodne
 - podgrupa: glikoloetery
 - alternatywna nazwa rodzajowa: glikoloeter
 - akrylan metylu
 - grupa 607: kwasy organiczne i ich pochodne
 - podgrupa: akrylany
 - alternatywna nazwa rodzajowa: akrylan.
2. Jeżeli nazwa grupy lub podgrupy nie wystarcza do scharakteryzowania pierwiastka lub grupy funkcyjnej określających charakter działania substancji, alternatywna nazwa rodzajowa będzie kombinacją nazw odpowiednich, różnych grup lub podgrup:
- chlorobenzen
 - grupa 602: chlorowcowęglowodory
 - podgrupa: chlorowcowęglowodory aromatyczne
 - grupa 017: związki chloru
 - alternatywna nazwa rodzajowa: chlorowęglowodór aromatyczny
 - kwas 2,3,6-trichlorofenylooctowy
 - grupa 607: kwasy organiczne
 - podgrupa: kwasy chlorowcoaromatyczne
 - grupa 017: związki chloru
 - alternatywna nazwa rodzajowa: kwas chloroaromatyczny
 - 1-chloro-1-nitropropan
 - grupa 610: chloronitrozwiązki
 - grupa 601: węglowodory
 - podgrupa: węglowodory alifatyczne
 - alternatywna nazwa rodzajowa: chloronitrowęglowodór alifatyczny
 - ditiopirofosforan(V) tetrapropylu
 - grupa 015: związki fosforu
 - podgrupa: estry kwasu fosforowego(V)
 - grupa 016: związki siarki
 - alternatywna nazwa rodzajowa: ester kwasu tiofosforowego(V).
- W przypadku niektórych pierwiastków, zwłaszcza metali, nazwa grupy lub podgrupy powinna zawierać określenia „organiczny” albo „nieorganiczny”, np.:
- dichlorek rtęci
 - grupa 080: związki rtęci
 - alternatywna nazwa rodzajowa: nieorganiczny związek rtęci
 - octan baru
 - grupa 056: związki baru
 - alternatywna nazwa rodzajowa: organiczny związek baru
 - azotan(III) etylu
 - grupa 007: związki azotu
 - podgrupa: azotany(III)
 - alternatywna nazwa rodzajowa: azotan(III) organiczny
 - wodorosiarczan(IV) sodu
 - grupa 016: związki siarki
 - alternatywna nazwa rodzajowa: nieorganiczny związek siarki.

Załącznik nr 6

INFORMACJE WYMAGANE WE WNIOSKU DO INSPEKTORA O WYRAŻENIE ZGODY NA ZAMIESZCZENIE NA OZNAKOWANIU ALTERNATYWNEJ NAZWY RODZAJOWEJ

I. Informacje wymagane we wniosku do Inspektora o wyrażenie zgody na zamieszczenie na oznakowaniu alternatywnej nazwy rodzajowej w przypadku, gdy zgoda na zastosowanie alternatywnej nazwy rodzajowej nie została wydana w żadnym z państw, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy

Wniosek o zamieszczenie na oznakowaniu alternatywnej nazwy rodzajowej musi zawierać następujące informacje:

- 1) nazwę i dokładny adres, wraz z numerem telefonu osoby, która na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest odpowiedzialna za wprowadzenie preparatu do obrotu;
- 2) tożsamość substancji, co do której składany jest wniosek, jej klasyfikację oraz proponowaną alternatywną nazwę rodzajową, przedstawione w postaci tabeli określonej poniższym wzorem:

Nr CAS	Nr WE	Nazwa chemiczna zgodna z brzmieniem w wykazie lub zgodna z nomenklaturą międzynarodową oraz klasyfikacja substancji	Proponowana alternatywna nazwa rodzajowa
a)			
b)			
c)			
Jeżeli substancja nie występuje w wykazie, należy dołączyć informację (odnośniki bibliograficzne) wskazującą, że klasyfikacja bierze pod uwagę całą dostępną informację na temat właściwości substancji.			

- 3) uzasadnienie zachowania poufności co do tożsamości substancji;
- 4) przeznaczenie lub nazwę handlową preparatu;
- 5) przeznaczenie lub nazwę handlową we wszystkich państwach, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy, jeżeli są inne;
- 6) skład preparatu zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1907/2006 dotyczącymi sposobu sporządzania punktu 3 karty charakterystyki preparatu;
- 7) klasyfikację preparatu pod względem zagrożeń dla zdrowia;
- 8) oznakowanie preparatu;
- 9) przewidywane zastosowania;
- 10) kartę charakterystyki preparatu;
- 11) oświadczenie, że w państwach, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy, na oznakowaniu lub w kartach charakterystyki nie została ujawniona tożsamość substancji.

Objaśnienia:

- A. W celu uniknięcia składania wielokrotnych wniosków dotyczących tej samej substancji obecnej w różnych preparatach, złożenie jednego wniosku wystarcza, jeżeli takie preparaty:
- zawierają tę samą substancję niebezpieczną w takich samych stężeniach,
 - mają taką samą klasyfikację i oznakowanie,

- mają takie samo przeznaczenie,
 - we wszystkich takich preparatach należy zastosować taką samą alternatywną nazwę rodzajową.
- B. Alternatywna nazwa rodzajowa musi być taka sama, jak nazwa użyta w punkcie 3 karty charakterystyki preparatu.

- C. W przypadku preparatów importowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem może wystąpić producent preparatu. W takim przypadku wniosek może zostać sporządzony w języku angielskim.

II. Informacje wymagane we wniosku do Inspektora o wyrażenie zgody na zamieszczenie na oznakowaniu alternatywnej nazwy rodzajowej w przypadku, gdy na zastosowanie alternatywnej nazwy rodzajowej została wydana zgoda w jednym z państw, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy

Wniosek o zamieszczenie na oznakowaniu alternatywnej nazwy rodzajowej musi zawierać następujące informacje:

- 1) nazwę i dokładny adres wraz z numerem telefonu osoby, która na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest odpowiedzialna za wprowadzenie preparatu do obrotu;
- 2) kopię decyzji właściwego urzędu w jednym z państw, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy, o wydaniu zgody na zamieszczenie na oznakowaniu alternatywnej nazwy rodzajowej.

Szanowni Państwo

**CENTRUM OBSŁUGI KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
WYDZIAŁ WYDAWNICTW I POLIGRAFII**

informuje o możliwości zaprenumerowania
na **2009 rok** wydawnictwa

SŁUŻBA PRACOWNICZA

Cena brutto — 102,72 zł
(stawka VAT 7 %)

POLITYKA SPOŁECZNA

Cena brutto — 100 zł
(stawka VAT 0 %)

DZIENNIK URZĘDOWY KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Cena brutto — 180 zł
(stawka VAT 0 %)

PRENUMERATĘ ORAZ EGZEMPLARZE BIEŻĄCE I ARCHIWALNE MOŻNA ZAMÓWIĆ:

dokonując wpłaty na konto bankowe: **Bank Handlowy S.A. 81 1030 1508 0000 0005 0311 8017**
(podając nazwę, adres, NIP zamawiającego)

faksem: **0-22 694-62-06**

e-mailem: **wydawnictwa@cokprm.gov.pl, dziust@cokprm.gov.pl**

poprzez stronę internetową: **www.wydawnictwa.cokprm.gov.pl**

listownie pod adresem: **Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa**

Wszelkie informacje na temat prenumeraty powyższych wydawnictw
można uzyskać pod numerami telefonów: **0-22 694-67-52,**
bezpłatna infolinia **0-800 287-581** (czynna w godz. 7³⁰–15³⁰).

www.wydawnictwa.cokprm.gov.pl

PUNKTY SPRZEDAŻY DZIENNIKÓW URZĘDOWYCH

Punkty sprzedaży Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Wydział Wydawnictw i Poligrafii:

00-582 Warszawa, al. Szucha 2/4
tel. 022 629-61-73
czynny pn-pt w godz. 8⁰⁰-16⁰⁰

02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71
(wejście od ul. Limanowskiego)

UWAGA! Zmiana lokalizacji

tel. 022 694-62-96
czynny pn-pt w godz. 8⁰⁰-16⁰⁰

*W punktach sprzedaży Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego
sprzedaż wyłącznie za gotówkę.*

Adresy pozostałych punktów sprzedaży:

Biała Podlaska 21-500, ul. Brzeska 41, Sprzedaż DU i MP, tel. 083 343-70-30 w. 474, faks 083 343-59-54

Bielsko-Biała 43-300, ul. Cieszyńska 8, Księgarnia Prawnicza, tel. 033 812-37-16

Bydgoszcz 85-102, ul. Jezuitska 3, Księgarnia „KODEKS”, tel. 052 321-28-48

Bydgoszcz 85-032, ul. Rejtana 5, Księgarnia Prawnicza „Toga”, tel./faks 052 322-62-20

Chorzów 41-500, ul. Składowa 17, PPUH DOGMA s.c., tel. 032 346-15-35

Gdynia 81-393, ul. Żwirki i Wigury 8a, Księgarnia Prawnicza „ABC”, tel. 058 661-44-36

Gorzów Wielkopolski 66-413, ul. Jagiellończyka 8, Lubuski Urząd Wojewódzki, tel. 095 711-55-96

Kalisz 62-800, Aleja Wolności 13, Punkt Sprzedaży DU i MP przy Sądzie Okręgowym, tel. 062 765-77-91

Katowice 40-078, Plac Wolności 10A, Księgarnia Prawnicza, tel. 032 206-89-96

Kielce 25-312, ul. Warszawska 44, Punkt Sprzedaży DU i MP przy Sądzie Rejonowym, tel. 041 349-57-68

Konin 62-507, ul. Moniuszki 7/30, „CONSUS” s.c., tel. 063 245-72-02

Kraków 31-118, ul. Podwałe 6, Główna Księgarnia Naukowa, tel. 012 422-37-17 w. 20

Krosno 38-400, ul. Kletówka 54a, „HEDOM”, tel./faks 013 432-02-02

Lublin 20-076, ul. Krakowskie Przedmieście 43a, Księgarnia „KODEKS”, tel. 081 535-91-44

Lwówek 64-310, ul. Ogrodowa 4, „NORCOM” Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe, tel. 061 814-85-84

Łódź 92-524, ul. Gorkiego 21/31, SUNRISE PHU, tel./faks 042 673-48-14

Łódź 91-415, Plac Wolności 10/11, P.H.U. „LEX” s.c., Księgarnia Prawnicza, tel./faks 042 632-49-30

Opole 45-057, ul. Ozimska 8, Księgarnia „NOWA”, tel./faks 077 441-76-22

Opole 45-710, ul. Niemodlińska 19 lok. 36, Firma Handlowo-Usługowa MATMAR, tel. 077 474-78-79

Piaseczno 05-500, Nowa Iwiczna, ul. Krasickiego 11, „AS PRESS”, tel./faks 022 750-84-24

Płock 09-400, ul. Kościuszki 6, Książnica Płocka Biblioteka, tel. 024 268-00-01, faks 024 262-31-17

Radom 26-600, ul. Czachowskiego 21A, Kiosk „MIR”, tel. 048 340-27-80

Skoczów 43-430, ul. Powstańców Śląskich 3, Usługi Rynkowe, tel. 033 851-37-33, faks 033 853-30-14

Słupsk 76-200, ul. Norwida 10/50, Agencja „STA-HA”, tel. 059 842-37-69

Szczecin 70-560, ul. Grodzka 13/1, Biuro Usługowo-Handlowe „Proleks”, tel. 091 489-34-31, faks 091 489-30-69

Warszawa 01-785, ul. Broniewskiego 8A, Firma Prywatna AMOS, tel. 022 639-73-67, faks 022 663-11-46

Warszawa 02-967, ul. Uprawnia 2, G.L.M. Morawski & Gajewski Spółka Jawna, tel./faks 022 649-41-61

Wrocław 50-046, ul. Sądowa 4, Księgarnia Adwokacka, tel./faks 071 347-13-07

Wrocław 50-075, ul. Krupnicza 6/8, „Paragraf” Akcydensy s.c., tel./faks 071 341-75-44 w. 24

Wrocław 50-046, ul. Sądowa 1, Księgarnia „KODEKS”, tel. 071 370-42-96

WIĘCEJ INFORMACJI: www.wydawnictwa.cokprm.gov.pl

**CENTRUM OBSŁUGI KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
WYDZIAŁ WYDAWNICTW I POLIGRAFII**

informuje o możliwości zakupu załączników

Szczegółowe warunki techniczne dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunki ich umieszczania na drogach

Załącznik do Dz. U. z 2003 r. Nr 220, poz. 2181

— cena brutto 244,50 zł

Wykaz substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem

Załącznik do Dz. U. z 2005 r. Nr 201, poz. 1674

— cena brutto 196,80 zł

Wymagania Dobrej Praktyki Wytwarzania

Załącznik do Dz. U. z 2006 r. Nr 194, poz. 1436

— cena brutto 100,40 zł

Polska Klasyfikacja Działalności (PKD)

Załącznik do Dz. U. z 2007 r. Nr 251, poz. 1885

— cena brutto 270,70 zł

Ochrona Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000

Załącznik do Dz. U. z 2008 r. Nr 198, poz. 1226

— cena brutto 343,20 zł

Wersja elektroniczna NATURA 2000 płyta DVD

— cena brutto 56,00 zł

Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR)

Załącznik do Dz. U. z 2009 r. Nr 27, poz. 162

Wersja polska 2 tomy

— cena brutto 146,00 zł

Wersja angielska 2 tomy

— cena brutto 152,10 zł

Wszyscy zainteresowani wydawnictwami proszeni są o przesyłanie zamówień pod adresem:

Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Wydział Wydawnictw i Poligrafii,
ul. Powiśńska 69/71, 02-903 Warszawa,

faksem 0-22 694-62-06,

e-mail: wydawnictwa@cokprm.gov.pl, dziust@cokprm.gov.pl

W zamówieniu prosimy określić formę płatności: przelewem płatne z góry lub za pobraniem pocztowym.

Dodatkowe informacje pod numerami telefonów: 0-22 694-67-52,

bezpłatna infolinia 0-800 287-581 (czynna w godz. 7³⁰–15³⁰)

PEŁNA OFERTA NA STRONIE INTERNETOWEJ: www.wydawnictwa.cokprm.gov.pl

Egzemplarze bieżące oraz archiwalne można nabywać:

— w Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów — Wydział Wydawnictw i Poligrafii, ul. Powiśńska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 0-22 694-67-52 — na podstawie nadesłanego zamówienia (wyłącznie sprzedaż wysyłkowa);

— w punktach sprzedaży Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego w Warszawie (sprzedaż wyłącznie za gotówkę):

— ul. Powiśńska 69/71 (**wejście od ul. Limanowskiego**), tel. 0-22 694-62-96

— al. Szucha 2/4, tel. 0-22 629-61-73

Reklamacje z powodu niedoręczenia poszczególnych numerów zgłaszać należy na piśmie do Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Wydział Wydawnictw i Poligrafii, ul. Powiśńska 69/71, 02-903 Warszawa, do 15 dni po otrzymaniu następnego numeru

O wszelkich zmianach nazwy lub adresu prenumeratora prosimy niezwłocznie informować na piśmie Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Wydział Wydawnictw i Poligrafii

Dziennik Ustaw i Monitor Polski dostępne są w wersji informacyjnej w Internecie pod adresem www.wydawnictwa.cokprm.gov.pl i www.rcl.gov.pl

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Redakcja: Rządowe Centrum Legislacji — Departament Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego

Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa, tel. 0-22 622-66-56

Skład, druk i kolportaż: Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów — Wydział Wydawnictw i Poligrafii,

ul. Powiśńska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 0-22 694-67-52; faks 0-22 694-62-06

Bezpłatna infolinia: 0-800-287-581 (czynna w godz. 7³⁰–15³⁰)

www.cokprm.gov.pl

e-mail: dziust@cokprm.gov.pl, wydawnictwa@cokprm.gov.pl

DU 0053 2009 wyd.00

5 900248553724 >

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów — Wydział Wydawnictw i Poligrafii, ul. Powiśńska 69/71, 02-903 Warszawa